46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 401 Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1902 ՈՒՐԲԱԹ 17 ՋԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 9 ԱՂՕՍԹՕՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Ալի մահալէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱՊԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی و سیاسی غزیته‌در
اداره‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՏԱՐԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԹՌՈՒՑԻԿ ԱԿՆԱՐԿՆԵՐ

ՊԱՀՊԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

Երկու բան կայ, զոր երբեք պիտի չկարենամ սիրել—որո՛ւ փոյթ պիտի ըսեն անոնք որ չեն ունին—զո՛ւտ կրօնական գործերու մէջ «սակացոյցն» է, բարեգործութեան մէջ «պայմանն» է։ Երկուքն ալ սակայն անխուսափելի հարկ մը դարձած են այսօր։ Մանուկը կը ծնի, Աստուծոյ տաճարը կը տարուի Վկայութեան խորհուրդը ընդունելու, և անա՛ւ անխուսափելի սակացոյցը կը տնկուի։ Զափհան կ'ըլլայ, ի՛նքն ալ կը բաղձայ իր հօր օրինակին հետեւիլ, կենսակից մ'ընտրել. բայց կրօնական հրամանն անհրաժեշտ է, սակացոյցին երկրասան պայմաններէն մին գոնէ ունի ալ անհրաժեշտ է, որ ապա զինքը պիտի որակէ հրապարակաւ շուկայի նկատմամբ։ Կը մեռնի՝, բայց փոսը մտնել առաջ, սակացոյցի նոր պահանջներ կան գոնացնելիք։ Կանանց այս երեքակ անհրաժեշտ պէտքերուն համար — Մնունդ, Ամուսնութիւն և Մահ — կարծես չբաւէին արդէն կեցած երեք սակացոյցները, որոնց լուծին տակ ինքն այսօր, չորրորդ մ'ալ պատրաստել հարկ եղած է, յօրէ անտի որ հրապարակաւ հաստատեցաւ թէ ամուսնութիւնը «խորհուրդ» է, և խորհուրդին տեղն ալ եկեղեցին է։ Զենք ըսեր թէ ամուսնութիւնը կրօնական «խորհուրդ» չէ —այս զուտ աշխարհային գործը Թո՛ղ խորհուրդ եղած ըլլայ,—բայց ինչ որ մեզ համար այլեւս խորհուրդ չէ, խորհուրդին տակ գէշ աջողուած խորհուրդն է, ժողովուրդէն քիչ մ'աւելի դրամ քաշելու հնարքն է։ Տեսարք Թաղականք գործի վրայ են։ Այս մարդիկը, որ ժողովուրդէն ծնունդ առած են, ինչո՛ւ արդեօք կը ջանան ա՛նքան հեռանալ ժողովուրդէն. պաշտօնին բերմունքէն է արդեօք։ Անա կարգ մը հարցումներ.—Բոլոր ջահերն ալ կ'ուզէ՞ք որ վառուին, զորգե՞ր փռուին, այսօր երեք հարիւրեակ կայ, կ'ուզէ՞ք առանձնութիւն ունենալ։— Մարդային անապարժութեան ուղղուած այս պիտի հարցումներու պատասխանը, քանի որ մարդը «մեծ այո»ն ըսելու պարտաւորած է, «փոքր այո»ն միայն կրնայ ըլլալ, և «դրամը տուողը սրինգը կ'ծեծէ» ժողովուրդին առածը հոս անգամ մ'ալ կը նուիրագործուի։ Բայց ծախքերը բարդեցի՞նք թէ զեղչեցինք, վասն զի չմոռնանք թէ եկեղեցոյ խորհուրդը պաշտպանուած ատեն, ծախքոց խնայողութիւնն ալ իբրև փաստ գործածուեցաւ, և չմոռնանք նաև թէ ամուսնութեան խորհուրդ մը ըլլալն ա՛յն ատեն միայն միտք ինկաւ, երբ քանի մը Հայ մեծատուններ մտաբերեցին փառաւոր ընդունելութիւններ ընել Եւրոպեան օթեւաններու մէջ։ Բայց ատոնք ամէնքը մէկդի, ի՞նչ պիտի ըսէք սա Պարիզքարանի հրատարակած ցուցակին, ինչ հարկէ ծագում առած է այն, մարդկային ճշգիտ նկատումներէ օգտուելո՞ւ համար, կեանքի պայմաններուն անհրաժեշտ կացուցած խարիսն անգամ մ'ալ չեչեալ համար։ Ապացոյցի պէտք կա՞ արդէն։

Ժողովուրդին համար ինչ գործնական օգուտ կայ այդ չարաթական ցուցակներուն հրատարակումէն, որք տան գոյն փոխեցին։ Ինչպէս Եւրոպական աղգերու մէջ կ'ըլլայ, ամուսնութիւնք ըստ օրինի կը ծանուցուին 15 օր առաջ, որպէս զի չանակիցք կարենան օր առաջ մասնակից ընել անոր եղծիչ (ոխիմ) կամ արգելիչ (բրօխիպիտ) պայմաններէն մին, եթէ երեք գոյութիւն ունի։ Այս մասը հրատարակութիւն մը կը հասկնամ, բայց մարդկային նկատումէ (ոխ-ոչ-խմէն) օգտուելու նպատակաւ եղած հրատարակութիւն մը, որ խորութեան մարմնացումն է, անհասկնալի պիտի մնայ։ Ժողովուրդին համար ինչ փոյթ գիտնալ թէ Կակոս Կիրակոսեանը կամ Մոբոս Թորոսեանը քանինո՞ց խաչ է ուներ։ Նշանախօսութեանց հասոյթներուն վրայ անուղղակի հակակշիռ (տօնդրոլ) մը հաստատելու պէտքէ՞ն թելադրուած է արդեօք այս հրատարակութեան շարժառիթը։ Բայց աւելի կարեւոր հաշիւներ կան, եթէ հարկ ըլլայ փնտռել։ Լրագրական բաղդքներու առջև ասրն, ոչ և այլ այս կարգի խարական բաները վերցնել չէ բաւեր, պէտք է սա «ատիճանացոյցը» բոլորովին վերցնել։ Նատ ունեցողը չատ կուտայ, քիչ ունեցողը՝ քիչ։ պէ՞տք է երեսնեմեակ ընել մարդուն աղքատութիւնը։ Լրագիրը ալ պէտք չէ հրատարակեն այդ ցանկերը, և ինչպէս լրագիր մը կ'ընէ, —որ չատ ազէկ գիտէ ժողովուրդին սաեւը հագնիլ ամէն անգամ որ հարկը պահանջէ,— լոկ նշանախօսութեան թիւը նշանակել, «առանց ատիճանացոյց»ի՝, և սա ալ վիճակագիր կատարողներու համար, եթէ երեք հեռաքրքրողներ կան։

* * *

Բարեգործութեան մէջ «պայման»ն է որ տեսակ մը սակացոյցի դեր կը կատարէ։ Մեր մէջ կարելի չէ բարեգործութիւն երեւակայել առանց պայմանի։ Մարդը եկեղեցի մը, շիրիմ մը կամ դպրոց մը պիտի նորոգէ, —ոչ թէ ինքնայորդոր, այլ թախանձանքո՞ւ— և ահա իր պայմանն ունի։ Կամ կը պայմանադրէ որ յետ մահուան ամփոփուի իր նորոգած եկեղեցւոյն հովանիին տակ և կամ իր անունն անջնջելի դրոշմուի ճերմակ մարմարի վրայ, որ աչքի զարնէ։ Քանի որ բարեգործութիւն մը ինքնաբուխ չէ, այլ թախանձանքներու տրուած գոնացում մը, պայմանաւոր միայն կրնայ ըլլալ։ Այսպիսիներուն լոկ ժողովրդային երախտագիտութիւնը չի բաւեր, շօշափելի յիշակեաներ պէտք են։ Վերջերս մէկէ աւելի օրինակներ ունեցանք պայմանաւոր բարեգործութեանց։ Մին վիժեցաւ աչխարհիկ նկատումներու առջեւ։ Երանելի՜ ժողովուրդ է սա Ցոյն ժողովուրդը։ Իր բարերարներու թիւը չափ ու սահման չունի։ Հայ լրագրութեան սիւներն ամէն օր արձագանգ կ'ըլլան Ցոյն բարերարներու առատաձեռնութեանց, որոնց ոչ մին սակայն պայման կը դնէ այս կամ այն եկեղեցիին մէջ թաղուելու։ Ազգին հանդէպ, եկեղեցիին հանդէպ, իրենց պարտքը կը կատարեն, մեռցեալը ժողովուրդին ետ բախտագիտական դիտակցութեան կը թողուն։ Այս քանի մը տողերը գրելու հարկն զգացինք, երբ այս օրերս գիտցինք թէ Հայ բարերար մը չանձնառեր է Մայր-եկեղեցին նորոգել իր ծախքով «պայմանաւ» որ մեռնելէ վերջ անոր մէջ թաղուի(*)։ Եւ պայմանն ընդունուեր է։ Աստուած բարի վայելում տայ։ Ուզենք չուզենք պիտի ընդունինք այս տեսակ պայմանները, նուիրատուութեանց սիրոյն համար։ Միայն կը խորհինք որ եթէ Ցոյն ազգին անթիւ անհամար մեծ ու փոքր բարերարները ի նշան երախտագիտութեան, յունական եկեղեցիներու բակերուն մէջ թաղուէին, հիմակ ուրիշ բարերարի տեղ պիտի չմնար, քանի որ չատնց գերեզմանատուններ դարձած պիտի ըլլային այդ բակերը, և Ցոյն ազգն ալ այլեւս բարերարի երես պիտի չտեսնէր, եթէ եկեղեցւոյ մէջ թաղուիլը Ցոյն բարերարներուն եղած կան խէշալն եղծած ըլլար։

* * *

Կրթութեան շուրջն այս օրերս չատ աղմուկ յարուցուեցաւ։ Ուսուցիչներն ալ խօսեցան, ոչ-ուսուցիչներն ալ։ Ուսուցիչ մը քիչ չատ ձեռնհասօրէն պաշտպանեց դպրոցավարութեան դէմը թաղականց կամ Հոգաբարձութեանց ձեռքէն առնելու հարկին վրայ։ Ասոր գլխաւոր խէշն էր ամսաթոշակներու սակն աւելցնելու։ Չատագովութեան հետ վերջ տալ ուսուցչական անհարկի փոփոխութեանց։ Բայց ոչ ոք խորհեցաւ մեր կրթական ծրագիրը բարեփոխելու հարկին վրայ։ Բայց ինչո՞ւ չենք տեսներ, կամ չտեսնելու կը զարնենք, երբ կրթական նախաբարութիւնը ի՛նքն ալ ամէն տարի պէտք կը տեսնէ իր իրաւասութեան տակ գտնուած վարժարաններուն ուսմանց ծրագիրն ի լաւ անդր բարեփոխելու։ Լրագիր կարդացողները կը յիշեն թէ գաւառային Իտատիէ վարժարաններու ուսմանց ծրագիրն այս տարի կարեւոր փոփոխումներ կրեցին։ Երկրագործական կեդրոն հաստատուած գաւառներու վարժարաններուն մէջ երկրագործական ուսումներ, առեւտրական և արհեստագործական կեդրոն հաստատուած գաւառներու դպրոցներուն մէջ ալ առեւտրական և արհեստագիտական ուսումներ աւելցան։ Ցոյներն ալ անգործ չեն մնար կրթական գործին մէջ։ Իրենց Ֆէէնէրի մայր-վարժարանով չեն չատանար,— թո՛ղ ուրիշ բարձրագոյն վարժարանները, թո՛ղ առեւտրական ուսումնական վարժարանները,— վարժապետանոց մը և լոկ լեզուական վարժարան մը հաստատելու հարկը զգացած են, և Սինօդ, Խառն Ժողով և Պատրիարք անով կ'զբաղին, մինչդեռ մարդ ափսոսալով կը կարդայ մեր մեկ կեդրոնական Վարժարանին ողորմելի աղքը, որ թաղային վարժարաններէն չրջանաւարտ մուրալու երեւոյթն ունի։

Մ—կ

(Մնացեալը վաղը)

(*) Միւս կողմէ պէտք չէ մոռնալ որ 1000 ոսկի նուիրատուութիւն ընող բարերար մը միշտ իրաւունք ունի հանրային երախտագիտութեան, երբ արդէն փորձով տեսնուեցաւ որ Մայր Եկեղեցիի նորոգութեան առթիւ ձեռնարկուած հանգանակութիւնը 10 ոսկիի իսկ չհասաւ։ Երանի թէ ուրիշ բարերար մը ալ յօժարութիւն ունենար Մայր վարժարանը նորոգելու, և մենք մեր մասին չատ չպիտի տեսնէինք այդ բարերարին Մայր եկեղեցիին մէջ թաղուիլը։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԱ՝ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԴԷՄ

ՀԱԲՈՆ ԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԷՄ

Խաղաղութիւնը եւ տնտեսական բարենորոգումը

Երբեակ Զինակցութեան վերանորոգման առթիւ յոյս յայտնած էինք թէ ինչպէս որ այս զինակցութիւնը յաջողած էր ժամանակի մը համար յետաձգել Եւրոպոյ մէջ պատերազմի վտանգները, այնպէս ալ պիտի կրնար կանգուն պահել իր այս առաւելութիւնները՝ Զինեալ Խաղաղութեան վիճակին տեղ դնելով խաղաղութեան վիճակ մը, որուն մէջ արժէք մը չունենային ժամու զինուորական ամենամեծ և ամենածանր կաշկանդութիւնները։ Ուրիշ տեղ մը կ'ըսինք. «Մենք «ամէնէն աւելի բանն կերպով կը կարդայինք «որ կը փափաքինք վերջացած տեսնել «զինեալ խաղաղութիւնը. և ամենեսա«կան մնցուն՝ ամէնէն աւելի՝ ատո՛ր «պիտի մղէ Եւրոպան, որովհետեւ Եւ«րոպա ատեն չարունակել իր պայքա«ը Ամերիկայի և Ծայր. Արեւելքի «հետ»։ Քանի մը օր վերջը, պելժիական թերթ մը, ատորագծելով թէ՝ մեր և թէ ուրիշներու կարծիքները, գրեց. «Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին Ռու«սիոյ մէջ ըրած ճամբորդութեանը «չուրջը յարուցուած վէճերուն ընթաց. «քին մէջ նշանակցինք այն կարծիքը «զոր պարզած էին չատ մը օտար լրա«գիրներ, ըստ որում երբեակն ու երկ«եակը պահ մը կարողանային ձուլուիլ «Հնգեակ զինակցութեան մը մէջ։ Ի«տալական մամուլը մասնաւոր կերպով «մը կը ծանրանայ այս կէտին վրայ։»

Եւ պելճիքական այս հեղինակաւոր թերթը կը յաւելուր. «Եթէ, ինչպէս որ «պարզօրէն կ'երեւի, Իտալիա այս ի«մաստով եղած առաջարկութիւններով «ապահովուած է, ատիկայ ատիթ մը է «զինքը չնորհաւորելու և մաղթելու «ամէնէն մեծ յաջողութիւնը։ Երկար «ատենէ ի վեր է որ կը մասնակցինք «այն բացարձակ պէտքը, որ կը ծան«րանայ եւրոպական ազգերու վրայ «համերաշխութեամբ իրարու միանա«լու՝ դիմադրելու համար անտեսական «այն պայքարին զոր Ամերիկա կը մղէ «Եւրոպայի դէմ»։

Կ'արժէ ծանրանալ այս կէտին վրայ որուն ամենակենսական կարեւորութիւնը չատ քիչեր են որ գիտեն կամ կ'ընդունին։ Ո՛և է զինեալ պատերազմէ մը առաջ գալիք վտանգներն ու վնասները (որոնց դէմ կը ապառպինուին երկակներ և Երեակներ) ամենաչինչ բաներ են հանդէպ ամտեսական պայքարներուն հացնելիք վնասներուն ու վնասներուն որոնք կը սպառնան այսօր Եւրոպայի։

* * *

Աւելի մասնաւորապէս խօսինք, ամերիկեան վտանգին դէմ, քանի որ ամէնէն անմիջականն է ատի և ամէնէն աչքի զարնողը։ Միացեալ Նահանգաց հրապարակները այլ եւս գոցուած են Եւրոպայի առջեւ. բայց ատի փոքրագոյն չարիքն է։ Ֆրանսացի գրող մը զօրաւորագոյն թերբերներու արդիւնքներ, վերհանած պատուն մասնաւորապէս կ'եղրակացնէ Միացեալ Նահանգաց Ճարտարարուեստական և վաճառականական գերակայութիւնը որ կը յայտնուի ամերիկեան արտադրութիւններուն յարատեւ արտաքսութիւնը մէջ։ Օրինակի համար, առնենք երկաթի արտադրութիւնը. ասիկայ, 1890ին 123 միլիոն էր, 1900ին 600 միլիոն է. երկրագործական մթքենաներուն արտադրութիւնը 19էն 80ի հասած է, և քիմիական նիւթերու արտադրութիւնն ալ 31էն 66 միլիոնի եղած է, և այլն։ Ասոնց արտադրութեանց արժէքը՝ որ 1887ին 5 միլիառ էր, 1901ին հասած է 7 միլիառի։ Արշաւանքը տեսնելի կերպով ադիտաւոր է մասնաւորապէս Անգլիոյ և Գերմանիոյ համար։

Նեւաղ անմիջական է աչքի զարնող Ծայր. Արեւելքէն եկող վտանգը. բայց ասիկա Ամերիկանէն աւելի սպառնալից է։

Հեռաւորութեանց մերձեցումը և բ-ոլորարուեստագիտ ոգեշնչումը Ծայր. Արեւելքը բերին ձգեցին մեր դուռները առջեւ և ըրին զինքը մեր մեկ մրցակիցը։ Այս մրցակիցը՝ որուն Եւրոպա կը մատակարարէր իր արտադրութիւնները, սկսած է ինքներեն գործել ատանք, և փոխանակ գնելու Եւրոպացիներէ, կ'ուզէ անոնց ծախել։ Եւ կը յաջողի ա՛լ, որովհետեւ իր չինած առարկաներուն գինը չատ վար է Եւրոպայի մէջ չինուած առարկաներուն գիներէն։ Հնդկաստան, Ճաբոն, քիչ ատենէն Զինպատանն ալ, այս չաւղին մէջ կը գտնուին։ Միւտ ամէնէն աւելի Եւրոպայի մէջ է որ կը յաճախեն օտար ապրանքները, և Եւրոպական ապրանքները ամէնէն քիչն են որ կ'արտածուին։

Ամէնէն առաջ և ամէնէն աւելի երկրագործութիւնն է որ վնասուած է։ Մրցման ազդեցութիւնը, ինչպէս որ կը մատնանշէր Մ. Մէլին Ֆրանսական Խորհրդարանին մէջ, սա եղած է որ քանի տարուան մէջ կէս առ կէսի իջեցուցած է երկրագործական արտադրութեանց, և հետեւաբար, հողային ստացուածոց արժէքը։ Անգլիա այլ եւս երեսէ ձգած է երկրագործութիւնը, հակառակ անգլիական մէթոտներու կատարելութեան, որով կարելի է հէկտար (hectare) գլուխ ստանալ 29 հարիւրալիտր ցորեն։ Նոյն ինքն Ամերիկա, ուր հողին գինը չատ ու չատ վար է, Անգլիոյ վիճակին ենթարկուած է։ Մացուածքներ որոնց մէն մի ակրոնը (acre) 300 տոլար կ'արժէին՝ մինչեւ իսկ 10 տոլարի համար գնող չեն կարող գտնել։

* * *

Բայց գալով նախնական նիւթերու և երկրագործական արտադրութեանց, ասոնց մասին Ծայր. Արեւելքի և Արեւմուտքի միջեւ մղուած մրցումը անցած է նաեւ յաջորդաբար ճարտարարուեստական արտադրութիւններու։ Հնդկաստանի և Ճաբոնի գործարաններու գործաւորներուն օրականը 10 սուի չափ բան մըն է։ Ասոր իբր օրինակ կը ծառայէ Կալկաթայի մօտերը գտնուող գործարան մը որ 1500է աւելի գործաւոր ունի և որուն տեղացի դեր-անօրէնը ամիսը 100 ֆրանք կը ստանայ։ Այսքան ժան բանողէնքով՝ Հնդկաստանի արտածութիւնը, տասը տարուան մէջ, 712 միլիոնէն գրեթէ եկած հասած է 4 միլիառի։ Այսուհանդերձ Հնդկաստան ածուխ չունի, բան մը զոր Ճաբոն ունի, ուր, օրինակի համար, բամպակի գործարան մը, 6000 գործաւորով, կրնայ 40էն մինչեւ 20 առ հարիւր չանարժին տալ, մինչդեռ Անգլիոյ մէջ միեւնոյն գործարանց, նոյն իսկ ամէնէն յաջողներուն, տուած չանարժինները 3 առ հարիւրէն անդին չանցնիր։

Ծայր. Արեւելքի՞ն սկսած են գործել Եւրոպական ամէն տեսակ նիւթեր, և այնքան ժան և այնքան լաւ որ ո՛և է մրցում անկարելի դարձուցած են։

Անա այդպէս, Եւրոպական ապրանքը Թուրք ձգելու վրայ՝ աւելի՝ քեն, և ատոր փոխարէն, արեւելեան ապրանքն ալ ապրելով մտնելու վրայ է Եւրոպա։ Անգլիայի՞ն, միայն մէկ պարագայ յիշելով, 300,000 ֆրանքի չափ լուցկի կը ծախէին. այսօր, հազիւ 10,000 ֆրանքի։ և Ճաբոնցիք, որ այդ մասին աննման առուտուր մը կ'ընէին, այսօր հասած են 3 միլիոնի չափ արտադրութիւն հասնելու, և լուցկիի 15 փոքրիկ տուփերը կը ծախուին 10 սանտիմի։

Արտադրութեան այս առատութիւնը տարած մղած է Ճաբոնցիները ընդարձակելու իրենց չահատանները, և Եւրոպական նաւարկութեան հարկատուներ չբլլալու նախանձայուզութեամբ նախ գնած են չոգենաւեր, յետոյ սկսած են իրենք չինել զանոնք։ Միայն չոգենաւային ընկերութիւն մը՝ «Նիփփոն Եուսէն Գայիսդա»՝ 50 հազար չափ չոգենաւեր ունի և մրցում կ'ընէ Եւրոպական «Մէսաժերի»ներու հետ։ Նաւատիներ ունին որոնք ամսական 10 ֆրանք կ'առնեն և իբր ուտելիք տեսակ մը բիլիֆ։

Վեր ի վերոյ գուշակութիւն մը չենք կարող ընել այն անակնկալին մասին զոր վերապահած է իրեն Զինաստանը, Զինաստանը զոր արթնցնելու վրայ է այսօր Եւրոպա (!)

Զափազանցութիւն չէ ըսածնիս։ Եւրոպա սպառնալիքը ունի անտեսական սոսկալի աղէտի մը, որուն հետեւանքները բնաւ բաղդատելի չեն ո՛և է ջաղջախիչ պատերազմի մը հետեւանքներուն հետ։

Կան արդեօք հնարաւոր դարմաններ և որո՞նք են ատոնք։ Ատոնցմէ

21

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԸ

(Պոլսահայ Կեանքէ)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ի՞

Իրողութիւնը ան էր որ Մարմարեան՝ իր չքեղ արդուզարդին ու խնամուած չարժուձեւերուն տակ՝ յափրացած ու մարմրէ սիրտ մը կը կրէր և հաճոյքը կը նկատէր պէսպիսութեան մէջ միայն։ Իրեն աչքին՝ այնքան սկեպտիկ ու թերհաւատ՝ ամուսնական երջանկութեան մը կարելիութեան մասին, նշանակութիւն չունէին այն նպաստաւոր պայմանները, որոնք կրնային կոչուիլ՝ ամուրիի մը դառնացած կեանքը անուշցնելու և անոր նոր չունչ մը պարգեւելու։ Այսպէս, ամէն գիշեր, բերանփոխ զբօսանքներու անձնատուր, և կնոջական զգլխիչ աչխարհին երփ. ներանգ բայց թունաւոր ծաղիկներուն ջերմեռանդ խնկարկու, անոնց կեղծ հրապոյրներուն մէջ միայն կը կարծէր գտած ըլլալ վայելքին եթէ ոչ նեկտարը՝ գէթ գաղտնիքը և օր ըստ օրէ կ'աւելցնէր եռանդը՝ գործունէութեան չրջանակը ընդլայնելով։ Այս պատճառաւ, իր կուրծքին տակ իրար խաչաձեւող բաղձանքներն ու կիրքերը՝ մեղապարտ մթնոլորտով մը պաչարուած, մաքուր ու կոյս իղձերուն փոխարկուելու հնարաւորութիւն ցոյց չէին տար երբեք։ Եւ արդէն կարելի՞ էր այս պայմաններուն մէջ սուրբ սէր մը երազել։ Իրա՛ւ, Սիրանոյշը տեսած օրէն սրտին խորը յուզում մը, այլայլում մը կրեր էր, բայց այդ զգայութիւնը ջինջ համակրութեան մը, անմեղ սիրոյ մը ծլումին չէր համապատասխաներ, այլ ստացումի անզուսպ փափաքի մը որ երթալով կը տիրէր, կը տարածուէր կուրծքին տակ... Անպատկա՛ռ զգացում, որ, եթէ նոյն ի՛սկ չգոհացուէր, արդէն բաւական էր զայն անուցանողին բարոյական արժէքը գնահատել տալ ամբողջովին։

Անոր համար էր որ, օգտուելով Սիրանոյշին ակամայ թոյլտուութիւններէն, երեկոյթի գիշերներ երբեմն ա՝նոր ականջէն վար բոցեղ խօսքեր սահեցնելով՝ յաջողեր էր վերջապէս ինքզինքը խանդավառ սիրահար մը ձեւացնել։ Խե՛ղճ Սիրանոյշ. եթէ այս նոր Ցոն Ժուանին վարած աչխարհիկ կեանքին գիտակցած ըլլա՞ր...։

Ը.

Լեւոնին, իր պաշտպանին չնորհնէրուն արժանանալէն քանի մը օր ետքը, Բարեկենդանի կիրակին Մարգար էֆէնդի հանդիպեցաւ Լեւոնին, իր պաշտպանին չնորհնէրուն արժանանալէն քանի մը օր ետքը, Բարեկենդանի կիրակին Մարգար էֆէնդի հանդիպեցաւ Լեւոնին, իր պաշտպանին չնորհնէրուն արժանանալէն քանի մը օր ետքը, Բարեկենդանի կիրակին Մարգար էֆէնդի հանդիպեցաւ Լեւոնին, իր պաշտպանին չնորհնէրուն արժանանալէն քանի մը օր ետքը, Բարեկենդանի կիրակին Մարգար էֆէնդի հանդիպեցաւ Լեւոնին, իր պաշտպանին չնորհնէրուն արժանանալէն քանի մը օր ետքը, Բարեկենդանի կիրակին Մարգար էֆէնդի հանդիպեցաւ

—Մարգար էֆէնտի՛, սա աղուն օգտին համար բան մը չենք կրնար մտածել, փութաց դիտել տալ ուրիշ մը։

—Շիտակը, չնորհքով տղայ մը կ'երեւայ և արժանի է պաշտպանութեան. քանի որ հայրը մեռած է և նիւթական վիճակին ալ անգոհացուցիչ է, բաւ ջոկ գոհարավաճառը։

—Այդ պարագային, քանի որ պէտք ունին ապրուստի, և միջոցներն ալ կը պակսին, մենք մէկը զիրենք հոգալու չէ՞, կրկնեց խօսակիցը։

—Հոգդ մի՛ ըներ, Արթին էֆէնտի, գիտես որ ժամանակ մ'ի վեր որբ տղայ մը որդեգրելու միտք ունէի. ահա այսօր այդ առիթը կը ներկայանայ...

—Կեցցէ՛ Մարգար էֆէնտին, գուցէ՝ ամէնքը միաբերան։

(Շարունակելի)

մէկը պիտի կարենայ և պէ՛տք է որ ըլլայ Զէնընկեցութիւնը։ Ցուսախաբութիւն չպիտի ըլլար անոր գոհացուցիչ դարմանը նկատել ասիկայ։ Եւրոպայի ամէն ժողովուրդներն ալ հաւասարապէս սպառնալիքի տակ չեն. և Եւրոպական ժողովուրդներուն ամէնքն ալ հաւասարապէս ատակ կամ պատրաստուած չեն մրցելու համար տնտեսական գետնին վրայ։ Այս ամէնքին մէջ խաբուողները ընկերվարականներն են միայն։

Արդէն, Եւրոպայի համար ամերիկեան վտանգին, ինչպէս նաեւ Ծայրարեւելեան վտանգին հեռապատկերը կը ցուցնէ պարապութիւնը հաւաքվարական ցնորքին որ կ'ենթադրէ արնտեսական տիեզերական խաղաղութիւն մը։ Բայց Եւրոպական բոլոր ժողովուրդներուն մէջ ամէնէն աւելի սպառնալիքի տակ եղողներն են ճիշդ անոնք որոնց մէջ ընկերվարութիւնը մուտք գտած է։

Ֆրանսացի այն գրողը, ուրկէ քաղած ենք վերոյիշեալ տեղեկութիւններն ու թըւանշանները, կիւսթաւ Լը Պոն սպէսկ կը տրամաբանէ. «Եւրոպական այն ազգերուն մէջ որոնց մօտ ընկերվարութիւնը մեծապէս յառաջ գացած պիտի ըլլայ, Ծայր Արեւելքի հետ առեւտրական մրցումը աւելի դժուարանալուն պէս յաղթուողին անկումն ալ աւելի ստոյգ պիտի ըլլայ։ Այն ժողովուրդները որոնք գոհացուցիչ աստիճանով մը պիտի ստանան ճարտարարուեստական նախաձեռնութիւն, որպէս և ուշիմութիւնն կատարելագործելու իրենց գործիքները, և յարմարցընելու զանոնք նորանոր պէտքերու, միակը պիտի ըլլան կարող ինքզինքնին պաշտպանելու։ Անշուշտ հաւաքավարութիւնը չէ որ իր աշխատութեան և վարձատրութեան ատորին հաւասարութեան մը խոչընդոտ պիտի կարողանայ հայթայթել գործաւորներուն ծայր. արեւելեան (և ամերիկեան) արտադրութեանց արշաւանքին դէմ մրցելու միջոցները»։

Եւ ընկերային դասակարգութեան մրցումն և դրամագլխին դէմ պայքարը չեն որ ուժ և կորով պիտի տան օտար մրցման դէմ։ Ինչ պիտի ըլլայ բանւորներուն վիճակը երբ արտադրութիւնները դադրին գնողներ ունենալէ, երբ գործարանները տակաւ առ տակաւ գոցուին, երբ դրամագլուխը գաղթի հիւսի այն երկիրները ուր պիտի գտնէ փոխարինութիւն մը հեշտին և ընդունելութիւն մը բարեացակամ։ Աղէկ կ'ընէ Եւրոպական տնտեսագիտութիւնը երբ Զէնընկեցութիւն խնդրէ։ Բայց աւելի աղէկ ըրած կ'ըլլայ եթէ խորհի այն տնտեսապէս ահաբեկիչ խնդիրներուն վրայ զոր պարզեցինք, խնդիրներ՝ զորս կարծես կ'անգիտանայ գլխովին։

(Գorrիէէ Տէլա Սէռա)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊՕԷՐ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐԸ

Մեր ժամ ապա հաւանութիւն. — Ընդունելութիւն Անգլիոյ մէջ

Պօէր զօրավարները ազնուաբար մերժած են այն հրաւէրը զոր թագաւորը յատկապէս ըրած էր անոնց ներկայ գտնուելու համար Սբիթէի մեծ զօրահանդէսին ուր անգլիական նաւային ուժերուն յառաջդիմութիւնը ցոյց տալ կ'ուզուէր։

Անոնք ձգած են որ Մ. Զէմպրլէն Լորտ Բոպէրդս, Լորտ Քիչներ և նըւազ կարեւոր ուրիշներ բոլորովին առանձին Բորթսմութ մեկնին, թագաւորին իմացնելու անհաճոյ պաշտօնով թէ Քրիսթիան Տէվէթ, Բուս Տըլարէյ և Լուի Պօթա չպիտի գտնուին հանդէսին։

Այս մերժումը Անգլիացիները պիտի զարմացնէ սակայն, որոնք լաւ մը խորհելէ վերջ պիտի հասկնան հաւանականաբար թէ անխուսափելի էր այս՝

զօրավարին յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու։

Լորտ Բոպէրթսի և Լորտ Քիչէրի մեկնումէն վերջ, Պօէր զօրավարները Սափոն չոգենաւը դարձան, ուրկէ քիչ վերջ մեկնեցան չոգեկառք. իրենց տրամադրութեան տակ դրուած էր վագոնատլն մը. Մ. Ֆիշէր և քանի մը կիներ կ'ընկերանային անոնց։ Շոգեկառքը մեկնեցաւ կէս օրին դէպ ի Լոնտոն. մեկնելէ առաջ Պօթա զօրավարին քարտուղարը յայտնեց որ զօրավարները չատ աղուոր ուղեւորութիւն մը կատարած էին և թէ ամէն տեղ շքեղ ընդունելութիւն եղած էր անոնց։

Լոնտոնի մէջ

Լոնտոնի հասարակութիւնը չատ մը առիթներ ունեցաւ այս վերջին տարիներու մէջ ինքզինքը ցուցադրելու. բայց երբէք այնքան խանդ չէր ցուցուցած որքան ցուցուց Պօէր զօրավարներուն ընդունելութեան պատուն։ Լոնտոնի ամէնէն ընդարձակ, Վաթէռլոյի կայարանը կէս օրէն վերջ բոլորովին գրաւուած էր, և չոգեկառքին ժամանումէն չատ առաջ, քարափը ամբողջ խռնուած էր բազմաթիւ հետաքրքիրներով։ Երբ ժամը 2.37ին չոգեկառքը, որուն մէջ Պօթա, Տըլարէյ Տէվէթ զօրավարները կը գտնուէին, հասաւ յամրաբար կայարանը, ամբողջ բազմութիւնը խուժեց դէպ ի անոնց գրաւած կառախուցը այնպէս որ քանի մը վայրկեան պատուասիրութեան ճըշմարիտ ամպրոպ մը տեղի ունեցաւ։ Սակայն զօրավարները հանդարտ մնացին, հազիւ ողջունեցին, և այս համակրական չափազանց արտայայտութիւնները ընդունեցան։ Խուճապը այնքան սաստիկ էր իրենց վակօնին շուրջ որ զօրավարները ստիպուեցան վերջապէս հակառակ կողմէն վար իջնել. բայց հասարակութիւնը իսկոյն տեսնելով որ միւս կողմէն կ'իջնեն, խուժեց շոգեկառքին նոյն կողմը։

Այս անգամ, զօրավարները որոնք կրցան իջնել, չի կրցան շարունակել ճամբանին։ Շրջապատուեցան խանդոտ ամբոխէ մը, որ չի դադրեցաւ զիրենք ողջունելէ և յայտնեց զանոնք յաղթանակաւ տանելու տրամադրութիւնը։

Վերջապէս, քանի մը ոստիկաններու շնորհիւ, յաջողեցան կայարանէն դուրս ելնել։

Դուրսը, միեւնոյն կեցցէները, միեւնոյն ծափերը, և այս անգամ զօրավարները դարձեալ յուզում չի յայտնեցին։ Իրենց գլխարկները հանեցին երկու երեք անգամ, և ինքզինքնին նըւազ գգածուած ցուցուցին իրենց եղած պատիւին։

Տեղաւորուեցան երկու գոց կառքերու մէջ որոնք զիրենք փոխադրեցին Սթռանտ հաստատուած պըզտիկ պանդոկի մը, Հոուոքզ պանդոկին մէջ։ Բայց հասարակութիւնը չդարձնակեց անմոց հետեւիլ, ոմանք մարմնամարզական քայլերով, ոմանք հեծելանիւով, երբեք չի յոգնելով ծափահարութիւններ ընելէ։

Պօէր պետերուն պանդոկին առջև, նորէն ամբոխ մը խռնուեցաւ և ծափահարութիւններ տեղի ունեցան, վերջապէս զօրավարները քաշուեցան բակը և հոն մնացին բոլոր կէս օրէն վերջ մինչև իրիկուն։

Լուի Պօթայի որդին երբեմն երեւցաւ պատուհանը, ի մեծ ուրախութիւն զինք ծափահարող ամբոխին։

Զօրավարները մերժեցին ընդունիլ օրագրողները։ Սակայն, էքսչէնճ թէլէկրաֆի գործակալութեան ներկայացուցիչը Մ. Պօթայի քարտուղարին, Մ. Վան Վէլտէնի հարցուցած ըլլալով թէ զօրահանդէսին ներկայ գտնուելու և արքայական զբօսանաւը երթալու մասին զօրավարներուն մերժումը չպի՞տի գէշ մեկնուէր, Մ. Վան Վէլտէն պատասխանեց։ «Զիրար չի կրցանք հասկնալ երկուքս ու կէս տարուան միջոցին։ Զարիք մը չի պիտի ըլլայ երբ մեր ցուրտ վերաբերումը քիչ մը աւելի երկար տեւէ։»

—Բայց կարծեմ սանկ տղայ մըն ալ բեռ մը չէր կրնար ըլլալ ձեզի։

—Այո՛, իրաւունք ունիք Միւշիւ... բայց տեղ չունիմ... խանութէն շատ պզտիկ է... Եւ յետոյ չրի հայ չէի կրնար կերչուներ անոր, քանի որ հարուստ մը չէի...

—Կրնայիք աշխատցունել ձեր եղբօրորդին, խելացի է ինքը, ու ազնիւ զգացումներով լեցուն։ Ձեր արհեստին կրնայիք դնել զայն, ուստանկով վերանիդ բեռ ալ չէր ըլլար... մինակ քիչ մը վրան պիտի հսկէիք։

—Երբ մարդ գործով մը ըլպաղած է, չափաժամն դժուար է ատ բանը։ Ամէն մարդ իր արհեստը ունի իր ձեռքը, և դուրչն տղաքներու համար չի կրնար պարապ ժամանակ վատնել։

—Անպատճառ պարտաւոր չես՝ դուն իմ ըսածներուս հնազանդելու. օրէնքը եղբօրորդիդ քովերիդ առնել չի՞

տրամադրեր։ Ասիկա ծնողական, և աւելին. մարդկային պարտականութիւն մըն է զոր ամէն խելք ունեցող մարդ պէտք է կատարէ։ Պզտիկ Բօլ Կալուն որբ մըն է հիմայ անպատսպար։ Ոստիկանները ձերբակալած են զայն դատարկապորտ մը ըլլալուն. բայց օրէնքը չի՛ պիտի դատապարտէ զայն քանի՞ որ պզտիկ է. մինակ սա պիտի ըսեմ ձեզի որ, եթէ քովերնիդ առնէք ու խնամէք սա տղան փողոցները չի պիտի մնայ և պիտի փրկուի։

«Դո՞ւն ինչ կ'ըսես կոր տեսնենք։ շարունակեց նախագահը խօսքը տղեկին ուղղելով. կ'ուզե՞ս հօրեղբօրդ քովը երթալ։

Բօլ հառաչ մը հանեց բերնէն, և աչքերը պղատագին դատաւորին ուղղուեցան։

—Ուրեմն չե՞ս սիրեր հօրեղբայրդ։

—Ահ սա մայրն, պատասխանեց

Տեսակցութիւն մը

Ֆրանսական Թերթի մը թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պօէր պետերու խումբին քարտուղարին, Մ. Պրէպնէրի հետ, որ յայտարարած է թէ սխալ է այն լուրը թէ զօրավարները Մատէռի մէջ, ընդունեցին թագաւորին կամ անգլիական կառավարութեան հեռագրական հրաւէրը, թագաւորութեան հանդէսներուն համար։ Մի միայն օգոստոս 17ի առտուն էր որ այս կարգի հրաւէր մը ձեւուեցաւ։

«Սաքսոն» նաւին մէջ, ըսաւ Մ. Պրէպներ, չատ անգամ կը հարցունէին Լուի Պօթաի թէ երբ պարահանդէս տեղի կ'ունենար, «Ինչո՞ւ չէր պարեր»։— Ինչպէս կրնամ պարել, կը պատասխաներ զօրավարը, երբ ժողովուրդս սուգի մէջ է. Ինչպէ՞ս կրնայի պարել, մահուան, հիւանդութեան և դժբաղդութեան տեսարանը տեսնելէ քանի մը շաբաթ վերջ։

Յետոյ յարեց Մ. Պրէպներ. «Ինչպէս պիտի կրնայինք զուարճանալ այսօր, Լուգա Մէյերի պէս քաջ զօրավարի մը յուղարկաւորութենէն քանի մը օր առաջ։ Մէկ խօսքով, և ոչ մէկ փոփաք ունինք մասնակցիլ անգլիական տօներուն։

Թղթակցին հարցումին վրայ թէ «Լուի Պօթա և Տըլարէյ զօրավարները Բրէթօրիայի գործադրիչ նոր կառավարութեան պիտի մասնակցին»։

—Ինչո՞ւ չէ, պատասխանած է, Մ. Պրէպնէր, քանի որ անոնք կրնան ծառայել աստնկով մեր ժողովուրդին։ Ինչ օգուտ ունի զէն ընել և մեզ մէկդի թողուլ։ Աւելի արժէք չունի՞ միթէ նպաստել բոլոր միջոցներով մեր աղքատ երկրին վերականգնումին։

—Զօրավարները թագաւորը տեսնել պիտի երթա՞ն։

—Այո, վաղը Բոուիս պիտի մեկնին։

—Եւ յետո՞յ

—Հիմակուհիմայ բան մը որոշուած չէ այդ մասին. մենք Եւրոպա եկանք մեր դժբաղդ հայրենակիցներուն համար օգնութիւններ հաւաքելու։ Ան է մեր ճամբորդութեան գլխաւոր նպատակը, ըսաւ է. Մ. Պրէպներ։

—Ծառայութիւն, պարոն, բարի յաջողութիւն կը մաղթեմ ձեզի։

—Շնորհակալ եմ և մեր սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեմ Ֆըրանսական մամուլին բոլոր համակրանաց և մեզի ըրածներուն համար։

ՃԱՐՈՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնի ճարոնական դեսպան դերկոմս Գատայչու Բայաշի որ անգլիական նաւանանդէսին ներկայ գտնուելու համար Բորդսմութ գացած էր, քաղաքապետին կողմէ ընդունուելով ճաշի հրաւիրուեցաւ և այցելեց ծովային և զինուորական ցուցանանդէսները։ Քաղաքապետարանին պալատը այս առթիւ չքեղապէս լուսազարդուած էր։ Թնդանօթաձիգ զօրքերու նուագախումբ մը, ընդունելութեան պահուն ճարոնական ազգային երգը նուագեց։ Քաղաքապետը ճաշէն ետքը, բաժակ պարպեց Անգլիոյ թագաւորին կենացը, իսկ երեսփոխանական ժողովին անդամ Մ. Մաքքնի՝ Ճարոնի դեսպանին կենացը խմելով ըսաւ թէ՝ իր կարծիքով նաւանանդէսը աւելի յարմար առիթն էր՝ հռչակելու երկու ծովային պետութեանց դաշնակցութիւնը։ Կը վայելենք անանկ քաղաքագէտի մը ներկայութիւնը, ըսաւ երեսփոխանը, որ ամէնէն աւելի աշխատեցաւ այս դաշնակցութեան կնքման համար, որուն նպատակը երկրակալութիւնը չէ այնքան որքան երկու քարեկամ երկիրներուն ալ՝ խաղաղութիւնը և բարեկամութիւնը պահպանելու փափաքը։ Ճարոնական դեսպանը, որուն խօսքերը բուռն կերպով ծափահարուեցան, ուրախութիւն յայտնեց Անգլիոյ հանդէպ իրենց երկրին ունեցած բարեացակամութեան առթիւ, զոր յայտնելու չէ վարանած ո և է առիթի մէջ։ Դեսպանը յայտնեց թէ, վստահ է որ իր բոլոր հայրենակիցները նոյն

զգացումներով տոգորուած են։ Ճարոնի ժողովուրդը միաձայնութեամբ փափաք յայտնեց որ իրենց մարտանաւերէն մէկ քանին մասնակցին նաւանանդէսին, պատիւ մը ըրած ըլլալու համար Անգլիոյ՝ որուն շատ բան կը պարտին՝ գլխաւորաբար՝ իբրեւ եւրոպական պետութիւն՝ իրենց դաշնակից ըլլալու պատիւը ըրած ըլլալնուն։ Ուինչէսթրրի եպիսկոպոսը ամէնէն ետքը յայտարարեց թէ Անգլիոյ և Ճարոնի դաշնակցութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ աշխարհի խաղաղութեան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԻՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Նովոյէ Վրէմիա» գերմաներէն թերթը դիտել կու տայ այն ծանր դժուարութիւնները, որոնք ի յայտ եկած են կանոնաւոր և փոխադարձաբար օգտակար փոխանակութեան մը հաստատման մասին, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի արտադրութեանց միջև։ Ռուսիա կասկած չի կայ որ չի կրնար ի նպաստ Ֆրանսական գիներուն զիջումներ ընել։

Միւս կողմէ ռուս թերթ մըն ալ խօսելով ռուսական վաճառականութեան վրայ, կ'ըսէ թէ Ամուրի նահանգին մէջ կատարեալ անգործութիւն կը տիրէ և ճարտարագործութիւնը զգալի կերպով քիչցած է, վաճառականութիւնը իր նախկին վիճակը չունի։ Մաքսանենգութիւնը ահագին վնաս կը պատճառէ վաճառականներուն, որոնք թէպէտ մինչեւ հիմա կրցած էին դիմադրել ճարտարագործական անկումին, բայց կ'երեւայ թէ ալ չպիտի կրնան յարատեւել այս ընթացքին մէջ։ Երկրագործներն ալ հաւասարապէս կործանած են ցորենի գնոյն իջնալէն։ Հողագործները չեն կրնար մրցիլ Զինացիներուն հետ, որոնք գրեթէ չնչին վարձքով մը կ'աշխատին։ Վախ կայ թէ այսուհետեւ արտադրները յանխորդ չպիտի ունենան, եթէ նոյն իսկ ամէնէն ծանր գինով ծախուին։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ՝ մօտաւոր ապագայի մը մէջ, մեծ վտանգ կայ Ամուրի նահանգին համար։

ՀՈԼԱՆԴԱ ԵՒ ԵՐԲԵԱԿԸ

Մասնաւոր չահեկանութիւն ունի Վիեննայի գերմանատէր «Տէօյչէ Զայթունկ» լրագրին հետեւեալ հրատարակութիւնը, որ ուշագրաւ ակնարկութիւն մը կը պարունակէ Հոլանտայի և Երբեակ Զինակցութեան մասին։ Մապէս կը գրէ այդ թերթը.

«Հռոմէն հետեւեալ լուրը ստացած ենք.

«Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ զրոյց կը շրջի թէ՝ Հոլանտայի նախարարապետ Տօքթ. Քիւյբէր իր Իտալիա կատարած ճամբորդութեան միջոցին առիթը պիտի ունենայ արտաքին գործոց նախարար Մ. Բրինքէթիի հանդիպելու։ Կ'ըսուի թէ այս այցելութեան նպատակն է նոյն ինքն Գերլին և Վիեննա կատարուած այցելութեան նպատակը, Տօքթ. Քիւյբէրի կողմէ, և որ էր Երբեակին հաճութիւնը առնել՝ Հոլանտայի մասին։

ԿՈՄՍ ԹՈԼՍԹՕ

Հունգարական զանազան թերթերու գրածին համեմատ, Կոմս Թոլսթոյ մտադիր է Պուքարէսթ երթալ, ու հոն հաստատուիլ։ Ասոր պատճառը ան է որ, իր յուղարկաւորութիւնը, երբ մեռնի, (Աստուած չընէ), չպիտի կրնայ ռուսական քրիստոնէական ծէսերուն համաձայն կատարուիլ։ Կոմս Թոլսթօ պիտի տեղեկացնէ իր մտադրութիւնը՝ իր ընտանիքին, և պիտի խնդրէ որ եթէ իր Պուքարէսթ երթալու նպատակը գործադրելէ առաջ մեռնի, մարմինը զմռսեն և Պուքարէսթ ղրկեն, ուր թաղումը պիտի կրնայ կատարուիլ Օրթոդոքս կղերին կողմէ։ Կը յիշուի թէ, Ռումանիոյ թագուհին, հռչակաւոր Քառմէն Սիլվան, չատ անգամ հրաւիրած է Կոմս Թոլսթօն, իրեն այցելութիւն տալու Սինայիայի մէջ, և թէ նոյն ինքն Կոմսը փափաք յայտնած էր կատարելու այդ բաղձանքը և ճանչնալու համբաւաւոր գրագիտուհին։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ծովային առաջին ճամբորդութիւնը.— Ընդունելութիւն Տուվրի մէջ

Պարսից շահը օգոստ. 17ի առտուն Տուվր հասաւ ժամը 11ու կէսին։ Նորին Վեհափառութիւնը էտուարտ թագաւորին կողմէ ընդունուեցաւ Քոնոթի Արթիւր իշխանին կողմէ, որ Քոնոթի դուքսին որդին է։

Շահը «Իմբրէս» մասնաւոր չոգենաւը մտաւ, որ եկած էր զինք դիմաւորելու։ Այս նաւին կը հետեւէին «Իմմորթելիթի»ի և «Նարսիսուս» զրահաւորները։

Պաշտօնական ծրագրին համաձայն, «Իմբրէս»ի ժամանումը առտուան տասնին որոշուած էր, բայց իրականութեան մէջ նաւը ժամը տասնին մեկնեցաւ Գալէէն։ Շահը խնդրեց որ նաւին ընթացքը այնչափ արագ չըլլայ։

Առաջին անգամն է որ Շահը ծովու ճամբորդութիւն մը կը կատարէ։ Նոյն իսկ կ'ըսուի թէ, նաւագնացութեան գաղափարը նախապէս իրեն ներշնչած է ճշմարիտ մտատանջութիւն մը։

Շոգենաւ մտնելով, Շահը առանձնացաւ սալոնի մը մէջ, որ վեհապետին համար յարդարուած էր «Իմբրէսի» կամրջակին վրայ։ Շահը քիչ ետը տեսնելով որ ճամբորդութեան իր անվարժութիւնը օձ է վնաս չպատճառեր իրեն, սրահէն ելաւ կամրջակին վրայ պտտելու համար, և իր լուսանկարը քաշել տուաւ։

Շահին հետեւորդներէն մէկ քանին, թեթեւ ծովախտ մը բռնուեցան։

Այս ճամբորդութեան յաջորդ օրը, Շահը Տուվրէն մեկնեցաւ ընկերակցութեամբ Քոնոթի Արթիւր իշխանին, Լոնտոն երթալու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԷՐՆ, 20 օգոստոս.— Զուիցերիոյ դաշնակցային Խորհուրդը որոշեց արտաքսել Սէն-Կալլէնի, Վատի ու Վալլիսի մէջ գտնուող կրօնական տասնմէկ միաբանութիւններ, որոնց ինքնուն օրէնքը պայմանաժամ տրուեցաւ իրենց գործերը կարգադրելու։

ԲԱՐԻԶ.— Ցունասատանի թագաւորը Բեդերպուրկ ուղեւորեցաւ՝ ներկայ գտնուելու իր որդւոյն՝ Նիքոլա իշխանին ամուսնութեանը՝ Ելենա դըքսուհիին հետ։

ՕՐԱՆ.— Մարոքցիներու խումբ մը յարձակեցաւ փոխադրախումբի մը վրայ որ պարէն կը տանէր Այն-Պէք-Հէլիլ գտնուող զինուորներուն։ Երկու կողմէն քանի մը հոգի սպաննուեցան ու վիրաւորուեցան։ Զինուորներ ղրկուեցան աւազակներուն ետեւէն։

ՖԻՈՐԷՆՑԱ.—Մեծ հրդեհ մը մխիր դարձուց Վալլոմբրոզայի մեծ օթէլը։ Վնասը չատ մեծ է. Մարդու կորուստ չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պարսից Շահը Բորթսմութ ուղեւորեցաւ, ուր ընդունուեցաւ Էտուարտ թագաւորին կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւորը Մնրակապի պատուանշանը նուիրեց Պարսից Շահին։ Շահը այցելեց Լոնտոնի գլխաւոր յիշատակարանները։

—Բորթօրբէնսէն (Հաիթի) կը հեռագրեն թէ կացութիւնը չատ ծանրացած է։ Կատարելիք նախագահական ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ։

ՆԻԻԵՈՐՔ.— Քանի մը լրագիրներ, մանաւանդ «Սըն», կ'ըսեն թէ Մ. Նահանգները որոշած են գրաւել Հաիթիի ու Սէն-Տոմինիկի հանրապետութիւնները։ Այդ ստացումը, Մ. Նահանգաց զինուորական չատ մեծ դիրք մը տալէ զատ, նաեւ պիտի վերջացնէ այդ երկիրները վրդովող անդադրում կռիւները։

ՀԱՎԱՆԱ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բուլպայի առեւտրական նախարարը հրաժարեր է։

ԼԱ ՀԷ.— Պոթա, Տըլարէյ, և Տէվէթ զօրավարները, այսօր, ընդունուեցան Քրիւկէր նախագահին կողմէ.

3

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԱՐԻՕ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Ս.

Տղեկ մը՝ Դատարանին Առջեւ

—Պժտիկ մանչ մը և տղջիկ մը ունիմ։

—Քանի՞ տարու են։

—Ժօժէֆը տասնը ութին մէջն է և Թերէժն ալ տասնը հինգի մօտ է։

—Գործի՞ են։

—Ահ, սա մաշին վշտահ եղէք... Եւ չափաժամն ալ աշխատաչէր ու կորովի տղաքներ են Միւշիւ...։

տեսակցութիւնը չատ սիրալիր եղաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հնդկաստանի փոխարքան կը հեռագրէ թէ մեծ երաշտութիւնը շարունակելուն համար, օգնութեան կարօտ անձերուն թիւը այս տարի 40,000 հոգի աւելցած է։ Օգնութիւնը ստացող անձերու ամբողջ թիւն է 450,000։ Պոմպէյի նահանգին մէջ ամէնէն աւելի տագնապալի է կացութիւնը։

ՊԱՐԻԶ.— Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն թէ հեծելազօրքերու գունդ մը, մարզանքներ կատարած ատեն, լոկատ մը գտեր ինկեր է։ Բառասուն հոգի խեղդուեր են։

—Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը յառաջիկայ գարնան, Ալժէ, Օրան ու Պիզերթա պիտի այցելէ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

21 Օգոստոս 1902

Ֆրանս.	3% (3% Français)	100	85
Ռէնտ	(Tab. Turcs)	333	—
Գոնսոլիտ.	(R. Turque D.)	28	95
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	119	—
Պանգ. Օթման	1 52(Banque Ott.)	562	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	155	50

ԹԷՎԱՃԻՀԱԹ

Բրէվէզա սանճաղը միութեարբքը՝ Տէտէ աղաճ սանճաղը միութեարբքը սաատէթլու Մուհարրէմ էֆ. հարրէթլերինէ, Տէտէ Աղաճ սանճաղը միութեարբքը՝ սաատէթլու Բէրթէվ պէյ էֆէնտի հաղրէթլերինէ թէֆվիզ պուրուլմուշ տը։

* * *

Տարիի ասքերիյէ թէյէկրաֆխանէպի պաշ մէհմէտը իզդէթլու Բեամիլ պէյէ թէրֆիէն Սանիէ, վէ մուխապէրէ մէմուրլարընան ըրիֆթլու Խալիլ վէ Ըշխա պէյլերէ Սաիսէ ըրեթպէյլերի թէվֆիհ պուրուլմուշ տը։

ՆԸՇԱՆ

Հալեպ վէ Իսկէնտերուն վէ թէվապիի Բաշ օրթօտօքս ճեմաաթը մեթրօպոլիտլիկինէ ինթիխապ օլունան բահիպ Էրիշանօս էֆէնտիէ էմանը միսիլու իւչունճի բրեթպէտէն Մէհէրտի նիշանը զիշանը ինան պուրուլմուշ տը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՋՕՐԱՎԱՐ ՍՕՍԻԷ.—Ֆրանսայի բանակին այս նշանաւոր դէմքը որ Պոլիս եկած էր վերջերս, ինչպէս գրեցինք, առջի իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Արեւելեան ճեպընթացով։ Կայարան ողջերթի գացեր էին ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնթէն և հիւրամեծարը Մէհմէտ Ալի պէյ, Հանր. Պարտքի վարչական խորհուրդին նախագահ զօրավար Պէրժէ, նոյն վարչութեան ընդ. Տնօրէն կոմս ա'Առնու և ուրիշներ։ Հիւրամեծարը վակոն մտնելով պէտք եղած պատուէրները տուաւ բարեբաստիճան հիւրին հանգստութեանը համար։ Սօսիէ զօրավարը խնդրեց անկից իր ընտրակալիքը մատուցանել յոռոս կայս. Գանոյից, իրեն նկատմամբ շնորհուած կայս. մեծարանքներուն և Պոլսոյ մէջ գտած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար, զորս բնաւ չպիտի մոռնայ։ Զօրավարը հրաժեշտ տալէ վերջ բոլոր ներկաներուն մեկնեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ընդհանուր քննիչ Տր. Քոչոնի էֆ. երէկ գիշեր Արեւելեան ճեպընթացով Քարլսպատի ջերմուկները ուղեւորեցաւ։

Վեց Մեծ Տէրութիւններու դեսպանները իրենց սովորական նիստը գումարեցին առջի օր Եէնիգիւղի ամառանոցի դեսպանատան մէջ։

ԲՕԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱՖՏ.— Ալէքսանդրիա 6/19 օգոստ.— Գահիրէի մէջ քոլերայէ 28 դէպք և 24 մահ. միւս տեղերը 289 դէպք և 198 մահ։

7/20 օգոստ.—Գահիրէի մէջ քոլերայէ 32 դէպք և 22 մահ։ Աղեքսանդրիոյ մէջ մէկ, միւս տեղերը 245 դէպք և 151 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ մահացու դէպք։

ՄԻԽԱԻԼՈՎԻՋ մեծ դուքսը անցած չորեքշաբթի կիրասոն հասաւ «Բօսֆիսլաւ» զրահաւորով, որուն կ'ընկերանար «Բազալքի» թորփիլանաւը։ Տեղին հիւպատոսը իր յարգանքները մատոյց մեծ դուքսին և գայմագամը իր բարձր պաշտօնատարներով այցելեց անոր։

Իրիկունը քաղաքապետ Քոնսթանթէն փաչա ճաշ մը տուաւ «Բօսֆիսլաւ»ի գլխաւոր սպաներուն, և մեծ դուքսին իբր նուէր զրկեց նոր հունձքէն 24 կողով կաղին։

ՇՈՒԷՏ-Նորվէկիոյ դեսպանը երէկ Արեւելեան ճեպընթացով Մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ը Թոքատի, Կէրտուսի, Էօտէմիշի, Եաֆայի, Մէնէմէնի, Սբարթայի և Սամսոնի մէջ գործակալութիւններ պիտի հաստատէ։

ՄԱԿՍՈՒՄԷԻ վարչութեան Հայաստար Բաշայի գիծին համար Դանուբի նաւարանին մէջ չինել տալիք երկու չոգենաւներուն չինութեան հսկելու համար, նաւային դեր-հաղարապետ Հագգը պէյ Բեշտա մեկնեցաւ։

—Նոյն վարչութեան քննիչ կարգուեցաւ նաւային դեր-գնդապետ Սըտգի պէյ։

ԹՈՒՐԲԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Վեհ. Սուլթանը հրամայեց Վոսփորէն անցքը «Էրիքլիք» զրօսանաւին, որով Պոլիս կուգայ Սեւ ծովի Ռուս նաւաբաժնին հրամանատար Թիրթով ծովակալը, նիքօլա կայսեր յարգանքները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Լորտ Քիչնէր Խարթումի քօլէճին բացման ներկայ պիտի ըլլայ։

ՏԷՐՔՈՍԻ ՋՈՒՐԵՐԸ.—Մեծ-եպարքոսը հրամայեց քաղաքապետութեան որպէս զի գրէ Տէրքոսի Ջուրի Ընկերութեան որ Ջուրի մատակարարութիւնը առանց ընդհատելու կանոնաւորապէս չարունակէ, և ժողովուրդը չնեղէ Ջուրերը կարելով երբեմն։

ՕՈՒՆԱՍՏԱՆ իր ասկեց առաջ առուած որոշումը փոխեց և նոր հրամանգի մը համաձայն բրինձ, բամպակ, զամբիւղ, փսիաթ և այլն, հելլենական ծովեզերքները այն ատեն միայն պիտի ընդունուին, երբ Իզմիրի, Տարասնէլի, Սաքզի, Միթիլիի և Ռոտոսի հելլեն հիւպատոսներուն կողմէ վաւերագիր մը ունենան։

ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ Ջուրի Ընկերութեան հաստատած հասարակաց աղբիւրներու Ջուրերը չորս օրէ ի վեր կտրուած ըլլալով տեղին կառավարիչը նոյն Ընկերութեան պաշտօնեաներէն տեղեկութիւն ուզեց որոնք ջրամբարներուն մաքրուիլը պատճառ ցուցին։ Բայց նկատելով որ այդ տեղին և Գատըգիւղի բոլոր տուներուն Ջուրերը չեն կտրուած ,կը հետեւցուի որ Ընկերութիւնը հակառակ իր յանձնառութեան տերին ձրի Ջուր տալ չուզեր։

ԿԱԼՈՒԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.—Կառավարական պաշտօնատուներու և Երկրագործական Պանքային մասնաճիւղներուն ձեռքով, պարտքի փոխարէն ծախուած կալուածներուն և հողերուն տուրքը՝ կալուածագիրին մէջ յիշուած արժէքին վրայ պիտի առնուի։ Փոխանցումէն ետք գնողը սակայն Զեռնհասպաշտօնարանին դիմելով, պիտի կընայ պահանջել տուրքին չափաւորումը, որ նկատի առնուելով նոր գնահատում մը պիտի կատարուի։

ՏԷՐԷՆՃԷԻ մէջ գամի գործարան մը հաստատելու արտօնութիւն ուզած է Մէհմէտ ՃԷմիլ էֆ.։

ԸՆԿԵՑԻԿՆԵՐԸ.— «Թահիրոմոս» պէտքը կը տեսնէ ընկեցիկ աղոց պատրաստարան մը Մայրաքաղաքս մէջ, որով, կ'ըսէ, պիտի դադրի տուներու, մզկիթներու կամ եկեղեցիներու սեմերուն վրայ տղաքներ գտնուիլը։ «Սէրվէթ»ալ կ'ըսէ թէ այդ հաստատութիւնները պէտք պիտի ըլլայ շատցնել տակաւ, որովհետեւ այդ պարագային ընկեցիկներու թիւը հեղհեղէ պիտի բազմապատկուի բնականաբար։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Իշխան Միրզա Ռիզա խան, պարսկական մաքսատան ընդհ. տնօրէնը և ուրիշ պաշտօնատարներ, առջի օր բացումը կատարեցին Մահմուտ Փաշա, Թարաքչիլարի մէջ հաստատուած պարսկական ապրանքներուն ընկերութեան մասնաճիւղին։

ԷՍԿԻ-ԶԱՊԹԻԷԻ գեղեցիկ վրայ շինուելիք թղթատարական նոր շէնքին յատակագիծը, զոր պատրաստած էր ճարտարապետ Վէյտատ պէյ, յարմար չդատուեցաւ և ուրիշի մը պատրաստութիւնը յանձնարարուեցաւ։

ՄԱՆՏԱ-ԲՕՍԹ.— Թղթատարական 8—10 կայաններու մէջ մանտա-բօսթի փոխանակութեան պիտի սկսուի Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին օրէն։

—Նոյն օրը Իզմիրի նամակատունը պիտի սկսի օտար երկիրներու նամակատուններուն հետ մանտա-բօսթի փոխանակութեան։

ՇԱՊԻՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ մէջ զօրանոց մը պիտի շինուի ժողովրդային հանգանակութեամբ։

Մ. ԲՕՊԷՐ ՔՕՐՆԻԿ, Վիեննայի ամերիկեան դեսպանը որ պատոյի համար Պոլիս եկած է, առջի օր ամերիկեան դեսպանատան մէջ քանի պաշտօնեաներուն հետ միասին Պոլսոյ կողմը անցնելով այցելեց Մեծ-Շուկան և միւս բոլոր ծանօթ տեղերը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ.— Երէկ Անատոլուէն 13 Էսքիրնէէն 3 վակոն ցորեն հասաւ Պոլիս և ծախուեցաւ սովորական գիներով։

—Ալիւր։ Կիւրճի չոգենաւով 2600 պարկ Պրոիլա և պուլկարական չոգենաւով 400 պարկ եկան։

—Խառնուկ։ Հավրէն առջի առաւոտ հասած հեռագիր մը խառնուկի գինին վրայ մէկ ֆր.ի բարձրացում մը կը յայտնէ։ Իրիկունը ուրիշ հեռագիր մը մէկ ֆր.ի բարձրացումը յայտնելէ ետք կ'ըսէ որ զրոյց կը շրջի թէ Պրազիլիայի հունձքը վնասուած է կարկուտէ։

—Հանքածուխ։ Էրէյլիի և Անգլիական ածուխներուն գիները անփոփոխ են։ Յառաջիկայ սեպտեմբերին փոփոխումի մը կը սպասուի։

—Կիտրոնը բարձրանալու վրայ է։Առջի օր Իտալական չոգենաւը 1480անուկ Ռուս չոգենաւը Սիւրիական ծովեզերքէն 37 անուկ կանանչկիտրոն բերաւ։ Գործառնութիւն չկայ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ.— Պոլսոյ Զիչէք Բազարի կողմը մոմլաթի վաճառական Տէմիսթոքլի, առջի առաւ., Թաքսիմի իր տան պատուհանէն վար նետուելով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ գլխէն և ուրիշ տեղերէն։

ՄՈՒԱՆԵՆԵՐԸ.— Ատաղձի անանկ վաճառական Էվրիլօղլը, Կալացի ու Իզմիրի մէջ ալ ճիւղեր ունի զորն կը վարեն եղեր իր տղաքը։ Էվրիլօղլը այս տեղին «պոնօնները Կալաց իր զարուն՝անուան կը փոխանցէ, ան ալ իսկոյն զեղչել տալով փոխարժէքը կը գանձէ եղեր և Արիսթիտի անուն այն անձը՝որ Կալացի վաճառականներէն չորս ամիս պայմանաժամով 400,000 ֆր. չորթած եւ փախած է, այդ Էվրիլօղլուի տրդան Արիսթիտին է։ Կալացի վաճառականները Պոլիս եկած են եւ հիմա պատրաստուելիք քոնքորտաթոյին կը սպասեն։ Էվրիլօղլուի բացը 21 հազար ոսկիէն աւելի կը հաշուի։

Քէրեսթէճիներու մէջ վաճառականութիւն ընող Միխաիլ անուն անձը անանկ հռչակուեցաւ։

ԱՆԶՐԵՒԻ ՏԵՂ... ԶՈՒԿ.— Առանց աշխատանքի ձուկ տեղալը երկնքէն, գէշ չէ անանկ չէ։ Պուլկար թերթերը կը պատմեն թէ անցեալ կիրակի Տոպրիչի ու Քավարնայի մէջ սաստիկ հովէ մը ետքը անձրեւ տեղացեր և կէս ժամ ետքը երբ մարդիկ, դուրս ելան տեսան որ փողոցները, պարտէզները ու արտերը տեսակ տեսակ թարմ ձուկերով լեցուած էին, անցնելու տեղ չձգելով՝ ճիշդ ժամ մը տեւած էր ձուկի այդ անձրեւը։ Աչքացընկեկիչները անմիջապէս հաւաքելով այդ ձուկերը աղեր ու պահեր են։ Կ'ըսուի թէ գիւղացի մը հարիւր օխայի չափ հաւաքեր է։ Դանուբի վրայ իջած թաթառ մը բերած է կ'ըսեն այդ ձուկերը։

ԺԱԳ ԳԱՐԱՆԱՆ ստանուելը կրող անձը որ իբր ապահովագրական ընկերութիւններու ներկայացուցիչ էրթալով ըլլալի մէջ քանի մը հոգի խաբած էր և ձերբակալուած, մեր մասնաւոր տեղեկութիւններուն նայելով ոչ միայն էրթողրուլի այլ Ռոտոսի ուրիշ կղզիներու մէջ ալ շարունակած է իր չահատակութիւնները։ Ակից 6-7 ամիս առաջ այդ անձը Իզմիր, Մ. Սլարայի դրամատան մէջ պաշտօնեայ էր և բաւական ինչ հասցուցած այդ հաստատութեան, որուն պէտք լսելով անոր անբարոյական ընթացքը՝ ճամբեր էր։ Ձերբակալուած ատեն Գարանան ըսած ըլլալով թէ ինք Մ. Սլարայի պաշտօնեաներէն է, Ոստիկանութիւնը յիշեալ դրամատէրին դիմելով կարգ մը տեղեկութիւններ քաղած է։

ԳԱՍԸՄ-ԲԱՇԱՑԻ մէջ Գաթինա անուն կնոջ մը մէկ տարեկան աղջիկ զաւակը պատուհանէն վար իյնալով մեռեր է։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԵՒՏՐ, ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ)

ԻԶՄԻՐ, 3 օգոստ. 1902

Ընդհանուր առմամբ նահանգիս հունձքերու վիճակը գոհացուցիչ ըլլալէ աւելի 1897ի բարեբեր տարին յիշեցնել կուտայ մեզի իրաւամբ։ Հունձքերու առատութիւնը մէկ կողմէ, այգիներու լաւ վիճակը միւս կողմէ, թուզին ըստ բաւականի գոհացուցիչ վիճակը, խոզակաղինին ու ափիոններուն այժմեայ երեւոյթը, լաւ ու յաջող տարիի մը հաւանականութիւնը կը ներշնչեն մեզ ամենուս։

Թուզի մասին թերթերու մէջ երեւցող գուշակութիւնները կամ մարգարէութիւնները պէտք է ընդունիլ այնպէս որպէս թէ կարդացած չըլլայինք։ քանի որ երէկուան գրուածը այսօր կը հերքուէր այսպէս ի կարգին։

Այսօր որ ալ եւս հունձքի ատենը եկած է, և այսօր վաղը նախախյիրքին (Թուրքիատա) գալուստը կը ծանուցանեն, կրնանք ապահովաբար կարծիք մը յայտնել թէ որքան բեռ պիտի հասնի. անցեալ տարուան ընդհանուր բեռերուն գումարը 78000ի կը հասնէր և այս տարուան համար եթէ գիները բարձր բռնուին 50000 բեռ կը յուսացուի։

Զեռնհասօրէն ահա թէ ինչպէս 50 հազար բեռի կը հանենք։

Էօտէմիշ 8000, Այասուլուք 1800, Ազիզիյէ 700, Պալաթճըզ 3500։ Մօրալը Սէօքէ 2500, Կիրմէնճիք 9000, Գրպէլի 3500, Դարաբունար 4500, Այտընը Օմուրլու 4000, Քէօչք 3000, Աթճէ 800, Զիգթէ Գաւվէ 1000 Սուլթան Հիսար 1500, Նազիլի և այլն 6200. Գումարը 50000։

Գանք սուլթանիյէ չամիչի մասին (չէքիրտէքսիզ)։ Այս տարուան այգիներու վիճակէն կը յուսացուի 600,000 կենդինար, մինչդեռ անցեալ տարի 320000 էր։ Մինչեւ այսօր 4500 պարկ հասած և 4000 ծախուածէ։ Գրպոլոնա 3-3½ ղրուշ, լաւ 4-7 ղրշ. օխան։

Սեւ չամիչ.— Նոր ապրանք հասաւ 12 պարկ և 58-60 ղրշ. ծախուեցաւ կենդինարը։

Ափիոն.— (Մէճիտ 20էն) Մինչեւ օրս 2843 կողով հասած է, մինչդեռ անցեալ տարի 1639 եկած էր։ Հրապարակը թոյլ էր այս չաբաթ. ծախուեցաւ «տաթ» 59, Դարահիսար 61-63, Եէրլի 64-65 ղրշ. չէքին։

Խոզաղին.— (Լիրան 125) Շաբաթուան ընթացքին մէջ 10000 կենդինար ծախուեցաւ, կէս բանուած 50-58, իւզօ Անկլէզ 62-68, una uso 69-75, Գրպլէ 80-90, Թրաք 53-65 և Բուֆուլ 30-34 ղրշ. կենդինարը։

Բամպակ.— Ծախուած 90 հակը Ոսպուճա 300-325 ղրշ. կենդինարը, տեսակին համաձայն։

Զէթ.— (Մէճիտ 33) Նոր գալիք բերքին առաւաւթիւն յայտնուած ըլլալով օր օրի գիները անկումի հակամէտ են. հասած 400 կենդինարը ծախուեցաւ աճառի գործարաններու համար 6¼-6½ ղրշ. և կերակուրի համար 7-7¾ ղրշ. օխան։

Խաչխաչ.— (Մէճիտ 20½) 1500 պարկ հասաւ այս շաբաթ. ճերմակ տեսակը 70½ 71 և սեւ տեսակը 74-74½ փարա օխան ծախուեցաւ։

Բակլայ.— (Մէճիտ 20½) 10,000 պարկի վաճառում եղաւ մինչեւ 34⅛ փր. օխան։ Մեծ ոգեւորութիւն գնողներուն մէջ։ Միշտ խնդրանք կայ։

Դարի.— 56,000 պարկ հասաւ երկու երկաթուղիներով անցեալ շաբաթուան ընթացքին մէջ և 80,000 պարկ ծախուեցաւ սթօքներէն վերադիր գիներով, 10—20 փր. քիլէն աւելի գիներով։ Եւրոպայէն մեծ խնդրանքներ կան այնպէս որ գրեթէ «նոր ապրանք չի մնար։ Գիներն՝ 10—11¾ տեղական, լաւ տեսակները 11—15¼ ղրշ. քիլէն (17 օխան)։

Ցորեն.— (Մէճիտ 33) Մովէն ուցամաքէն 6,500 պարկ հասաւ։ Ծախուեցաւ 8,000. լաւ տեսակներն 1—2 փրշ. վերադիրով։ Տեղական 50—59, Ուշաք՝ 48—64, Էնկիւրիւ՝ 55—62, Մէրսին՝ 54—55 (անուանական գին) փրշ. օխան։ Պատրաստ ապրանք իբր 30,000 պարկ կը ճաշուի։ Տ.

ԹԷՈԴՈՒԿԻ ՍԲԲԱՌԷՅԼԻՆ ՎՐԷՊը

Սոդյգ աղբիւրէ կը հաւաստեն մեզ թէ, Թէոդիկի fosաքը պզտիկ վրիպում մը կրեր է վերջին անգամ Պեsrnu էՀ. Կարապետեանի կենդանագիրին առթիւ. տարիը ոչ թէ երեսունէն քանի մը nտ վեր, այլ մէկ nտ վար է եղեր. ինչպէս նաեւ ակնոցը հանած ատեն աչքերը ո՛չ թէ ապակին քակուած պատուհանի՝ այլ նուրբ կը նմանին եղեր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԳՐԱԾ էինք արդէն թէ Ս. Պատրիարքը ստանձնած է այս տարուան Ընդարձակ Օրացոյցին խմբագրութիւնը որ խնամուած գործ մը ըլլալ կը խոստանայ, Ն. Սրբազնութեան կարող գրիչին տակ։ Արձագանք ըլլալով Հայ տպարանապետներու փափաքին, ինչպէս նաեւ ամէն պաշտօնատուններու մէջ տիրող ընդհ. օրէնքին, մէկ քանի անգամ կրկնած էինք թէ, պէտք է նուազուրդի տրուի Օրացոյցներու տպագրութիւնը. ինչ որ բնականաբար չահուէտ պայման մ'է Հիւանդանոցի նման հանրային հաստատութեան մը համար։ Արդ կիմանանք որ առանց նուազուրդի և առանց ձանձնելու ըստ առաջնոյն լուսի մեկնիկ Մատթէոսեան տպարանին յանձնուած է՝ ընդարձակ Օրացոյցին տպագրութիւնը ապահովաբար լեցուն գնով մը, որմէ հարիւրին տասը քսան զեղչ կրնային ընել մեր տպարանապետները թէ՛ իրենք չահելով և թէ՛ Հիւանդանոցին չահեցնելով։ Միւս կողմէ կը խորհինք որ Հոգաբարձութեան անդամները մեզմէ նուազ նախանձախնդիր չեն Հիւանդանոցի չահերուն և հարկաւ արդարացի պատճառ մը ունենալու են նուազուրդէ խոյս տալու։

Ինչ որ ալ ըլլայ նուազուրդի սկզբունքը ամենէն ուղիղն է ու չահաւէտը։

ԱՃՆԹԱՊՑԻ Տ. Բարգէն վրդ. Կիւլէսէրեան իր մօրը մահուան առթիւ, կրօնական և աշխարհական դասակարգի անձանց ցաւակցութիւններն ընդունեց։

ՇՆՈՒՆԴՆԵՐՈՒ, մահերու, ամուսնութիւններու, տեղափոխութիւններու և ուրիշ վիճակագրական արձանագրութիւններու համար չնորհուած վեց ամսուան երկարաձգումը յաւուրվ չբերաբերականով թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ գաւառային եկեղեցիներուն ծանուցուեցաւ Պատրիարքարանէ, որպէս զի հասարակութիւնը օգտուի այս չնորհէն ու առանց տուգանքի ուղղել տայ արձանագրութիւնները։

Տ. Գնել վրդ. որ Բղէի առաջնորդ ընտրուած էր, իր պաշտօնատեղին պիտի չմեկնի, մինչեւ որ Մ. Պատրիարքը անձնական քարտուղար մը չընտրէ անոր տեղ։ Գնել վարդապետի ընտրութեան տեղեկագիրը Բղէէն հասած է Պատրիարքարան։

ՀԱՅԱՐ ոսկիի մօտ դրամական նըպաստներ ստացեր է Ռուսահայ մանկավարժ Պ. Ղազարոս Աղաեան իր քառասուն տարուան գրական գործունէութեանը առթիւ որ ասկէ քանի մը ամիս առաջ տօնուեցաւ։

ԼԻՄ ԱՆԱՊԱՏԻ մէջ յուլիս 14ին կիրակի առաւօտ ի ներկայութեան նախապէս հրաւիրուած թեմական բոլոր գիւղօրէից երէցներուն, երեսփոխաններուն և գիւղապետներուն, հանդիսապէս քահանայ ձեռնադրուեցան Թուով հինգ տիրացուներ, որոնցմէ մին Բաղէշէն, մին Գիրավառէն (*), մէկը Արծկէէն մէկը Բաղնոսէն և մէկն ալ Արքէշէն էին։Անապատի միաբաններէն երկուքին ալ բարեւաւգութեան ատիճան արարուեցաւ։ Սրբազան Հօր տուած քարոզէն ու ձեռնադրութիւններէն ետք, կղզւոյն մէջ հանդէս մը արուեցաւ, որ գիւղացոց համար առաջին նորութիւն մը ըլլալով, լաւ ապաւորութիւն մը թողուց։

Մանկ գիւղի ուսուցիչն իր սաներով՝ Լ. Անապատինը իրենցներովը դէմ առ դէմ կանգնած՝ քաղցրալուր երգեր երգել տուին սաներուն կարգաւ։ Նոր-բաստակ Բագրեւանդեան Սրբազանի եպիսկոպոսութիւնը չնորհաւորող ուղերձներ կարդացուեցան։ Վանքին միաբաններէն Տ. Դանիէլ վրդպ.ի և տիրացու Համբարձումի կարգացածներն առանձին նշանակութեան արժանի էին իրենց արտայայտած կրթ. ազնիւ գաղափարաց և կրօնաւորական գեղեցիկ զգացմանց համար։ Հանդիսին առթիւ մէկ երկու աղ խօսողներէ վերջ, խօսք առաւ Սրբազան վանահայրն, իր չնորհակալութիւնն յայտնեց, օգտակար յորդորներ կարդաց ներկաներուն, և Պահպանիչով մը վերջացուց հանդէսը։ Ներկաները թէյով մեծարուելէ վերջ, մեկնեցան։

Տեսնելով թեմականներու սոյն ցայտուն սէրն ու համակրանքը առ իրենց վանահայր սրբազան ու վանաւոր տարած խնամքն ու գուրգուրանքը առ իր թեմականն ու միաբանը՝ մենք չենք կրնար զսպել մեր խորին բերկրանքը և չը յայտնել թէ չնորհիւ Սրբազանին և աշխատասէր միաբանաց մենաստանն ու որքանոցը յառաջդիմող վիճակ մը կ'ընծայեն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

(*) Սոյն Գիրավառցի ձեռնադրեալին համար որ հասակաւ հազիւ 26 տարու է, մեծ վէճ մը ծագեցաւ Գիրավառու մէջ, ուր յիշեալը քահանայ խնդրող կուսակցութիւն մը, անդադար խընդրանք ու հանրագրեր կ'ուղարկէր Վանի Առաջնորդարանը և տեղւոյս կրօնական ժողովին կողմանէ կը մերժուէր ի նկատի ունենալով քահանայացուի նուազ չափահասութիւնը, սակայն նոյն կուսակցութեան խնդրանքներն ու հանրագրերն դարձեալ կրկնուելով ու նորէն մերժուելէն վերջ, սոյն քահանայախնդիր ղղձանքն ա՛նքան տաքցաւ որ Պազալէի Խան ժողովն իր ատենապետներովն ալ ձայնակցեցան անոր և յոռին ու աւելին՝ խնդրողները սկսան ետ կենալ Մայրենի եկեղեցւոյ հետ յարաբերելէ և պատրաստականութիւն ցուցնելու վրայ էին տեղւոյն Նեստորականներու հետ միանալու։ Տկարամտութիւնն ալ այսչափ կ'ըլլար, որոյ առաջքն առնելու համար Կրօնական Ժողովը խնդրեց Սահակ սրբազանէն ձեռնադրելու խնդրեալն։

Ձեռնադրեալն ամուսնացեալ է, երկու զաւակաց տէր և քահանայազարմ։ Ն. Թ.

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ում տիւն ապ. գաբ.	31—20½
» » էն եիւքսէք	31—22
» » էն աչաղը	31—17½
Բումիլի չըմլէն ապ. գաբան	116—50
» » էն եիւքսէք	116—¾
» » էն աչաղը	116—¾

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—86
Թրամվայ	5—45
Ժուբանա	1—35
Օպլիկասիոն Թրամվայ	495—
Ասիւրանս	3—75
Գորբօրասիոն	0—08
Գոմմէրսիալ	0—10
Լօրիօտ	75—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	420—50
Թրանսվալ	150—
Բրնխթըմ Թահվիլթը	496—
Անամօլը չըմ ագսիոնը	10—25

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. ասն	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարդը	108—03
Մէճիտիէ	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—01
Ֆրանսըզ ալթունը	87—21
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—60½

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 20 օգոստոս

Ինկ. էհամը Ինկ. լիրասը	95—37
Օսմ. էհամը գաբանաը	28—37
» » Բ	54—75
« » Գ	30—25
Օսմանլը Պանգասը	12—37
Մըսրը Տուլ. մութթահը աէ	109—12
Պուլկար իսթիգրազը	91—
Գոմպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25—33
Թրանսվալ	6—06
Շարթրէթ	3—31

Բարիզ 20 օգոստոս

Ֆրնս էհ. 3% ֆր.	100—82
Եէնի Օսմ. էհամը գաբանաը	28—95
Բումիլի չըմլէնարիֆէրի	118—
Իթալիա էհամը	102—30
Բուլորիթէ Թիւրք	560
Օսմանիյէ	482—
Տուան Օթման	510—
Սբանիօլ	81—90

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԵՒ ԹԷՖԵՐԻԳԱՍԸ (69)

ՄԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Է.

ԻՍԹԻՆԹԱԳ

Եվվէլա պիր զէվգ իչուն օյնեօրաուսնուզ. ասնրա պու պիր իսթիեամ վէ միւքիթա հիւքմիսնիւ ախզ իթտի վէ պազը միւչքիւլաթըն ալէգ-նինէ իճապ իտէն ագչէեի էլտէ իթմէեե պու սուրեթլէ մուվաֆֆագ օլտուսնը զ. Իչթէ մալիք օլտուղունըզ սերվէթ տէ պունատ իպարէթ տիր, ալատանքեօ՛ղմուեըմ։

—Բէք չօգ։

—Պու սիզին իստիանըզ տը. լաքին միւգթեզտի թալէն պու իստիանըզդն զարիպլիեինի իսպատ մուգթէտիր օլամազսընըզ հէնուզ սիզէ իթթիեիմ հիքեաեէ մէգթէպատն չը գտրընընզատն պէրու իճրա իթթիեինիզ իչէրտէն էն մուհիմլէրի տիր քի պանա հագգպաթըն ըզ'արընա քնաֆի կէօրիւնիւեօր.

—Ա՛հ, եա՛ Բապպիմ... էկէր պէօյլէ իսթէեօր իսէնիզ...

—Հարիգօ գումարխանէսինէ՞ օրանը միւտավիմլէրինէն Մ. Շարլ Տօպօնոյլն վասթա՞սը ըլա թադտիմ օլունմուշտուզ։

—Եվվէթ էֆէնտիմ, օ զաթ տօսթլարըմտան պիրի տիր։

Հէր ագշամ օրատա պուլունուեօ՞րմուսունը զ։

— Եվվէթ տահմա կիտէրիմ։

—Խայը վագըթ տը՞ր չօգ զաթպ իթմիշսինիզ։

—Պու տոզրու տը՞ր։

—Բեանունի էվվէլին 25ինճի կիճէսի գումարպազլարատա Մ. Բոլ Տըպուա իսմինտ պիրի իլէ օյնաեուպ, չօգ բարա զայպ իթմիշսինիզ։

—Էվվէթ։

Վէ պու զիհան սիզէ բէք զիհատ թէէսիր իթմիշ։

—Միւսթանթըգ էֆ. պու սիւալ չօճուքնա պիր սիւալ տը՞ր տէմէքլիմիմէ միւսաատ պույրունուզ։ Բարա զիհանընա հէր քէսին տէ ճանը սը-գէլը՞ր։

Միւսթանթըգ պիլա գայտ տէվամ իթթի։

—Պու կիւնլէրտէ Մ. Տըպուա իլէ օյնատըզընը խաթրընըզա կէլիճօ՞ր մը։

—Եվվէթ։

—Էյ նի՞չուն խայը վագըթ տը՞ր գումարխանէեէ կիթմէէօրսունիզ։

(Տէվամ)

ԿՈՐՈՒՍՏԷ ՄԸ ԱՒԵԼԻՆ

ըլալը շէշտեցինք, մեր նախորդ թիւով, չկարդալը Մանդուդի նոր թերթօնը՝

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝

քանի որ այխարհահռչակ վիպասանը անգամ

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ծայրէ ծայր կարդալով

ՄԱՐՔ ՄԱՐԻՕԻ

վիպասանութեան գլուխ գործոցը,

չէ կրցած զսպել իր հիացումը և գնահատութիւնը

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝ին

մասին, որուն մէջ պատկերացուած են յուզումներից ու կենճռոտ կեանքի մը բոլոր ինքնատիպ դրուագները, հեղինակին արուեստոտ ու երանգալից վրձինովը կենդանացած, ինչպէս նաեւ վիպելու այն եզական կարողութիւնով, որով

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝ին

հիզինակը կրցած է Մուրացկանութեան Դպրոցին մէջ ինկած խեղճ տղեկի մը կեանքը ու հոգեբանութիւնը վեր առնել մութին մէջէն,

Արդէն ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝ին առաջին թիւը կարդացողները գաղափար մը կրցան կազմել թէ, ինչ տեսակ վէպի մը հրատարակութեանն ենք սկսած, որուն նմանը տակաւին չէ հրատարակուած պիտի կրնա՞նք ըսել ճակատագց, քանի որ ան արժանացած է

ԶՈԼԱՑԻ պէս մարդու մը հիացումին ու գնահատումին։

Անգամ մըն ալ կրկնելով թէ ոևէ վիպասէր՝ մեծ կորուստ մըն է որ պիտի ընէ, չկարդալով

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝

Դիտել տանք նաև թէ, ո՛վէ ան որ չպիտի կրնայ չկարդալ, կամ չգնահատել ԷՄԻԼ ԶՈԼԱՑԻ իսկ գնահատութեան արժանացած և հիացումը գրաւած հեղինակին՝ Մարք Մարիօի վէպը

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ՝

Զոր մարդ անպատճառ պէտք է կարդացած ըլլայ կեանքին մէջ։

* *

Այս թերթօնին գերազանց կարեւորութեանը համար, աւելի տպած ենք թիւ 1ը, զոր կարելի է ստանալ, թէ՛ Խմբագրատունէս եւ թէ՛ ցրուիչներէն։

Լ՚ԻՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԾ

Բարիսէ Բլաս Վանոօմտա, 9 Հօմէրօլու տաբրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐԱՔԻՊԻ	ԷՕՄՐ ՇԻՐԱՔԻՊԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »	1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ դաեէթ միւսաիա չէրսիթ իւլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ագանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Սինկէրի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

Սինկէրի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներուն էջ 400է աւելի չքաղրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, Սինկէր մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները միշ կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՑԹԱԳԹԻՋ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բէրա, Գումպարաճի փողոցին մնկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բէրա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՇԼԻԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899աա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկրն » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր խէղէրնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրսիթ իւլէ սիկուրթա ագտիսէր

Եանկրն գրէրը հէր նէվի պիտի վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իսէր։

Նախկին գրէրը՝ գրէրը մալ, էվրադը նագտիւէ վէ վարօր սիկուրթալրը գապուլ իսէր։

Հիսէսարանա՝ 1896աա 18½%, 1897աէ 18%, 1898աէ 18%, 1899աա 16% թէմէթիւ թէվզի իճմիշ տրը։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը	(Տէրսաաաէթաէ Գրէտի Լիոնէ, Լոնտրատա Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Սոֆեատա Ֆանդ Նասիոնալ Պիւլկար։
Թաշրալար իչիւն միւսաիա վէ միւթէպէր քէֆալէթի աճէնթլէր արանըլըյօր	Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր թէպանի սոգագ ճէտիտխան

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

Տ-ԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

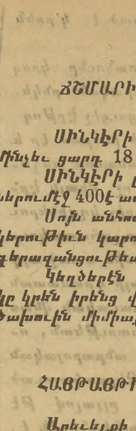

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ. 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարուհիներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեծաքանչ երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, անտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրտութեան հագուստ։

Անգամ մը կ՚արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և չատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՍԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՍԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԵՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆԴՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարրն մէճմուի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Ֆեսմիլէն թէեսիսէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիպէսնին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱՇԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահճէ Գապու, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրարատա իշկիւզար վէ միւթէսկէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻՍԹԱՆ — Շէրիմիհզին էն մասրուֆ Ֆրանսրզ վէ Ալման գումանիալարը սէրմայէսի հասըլաթինա նիսպէթէն 100% օլտուղը հալդէ Ուէսթերընքի 125% տրը։ Իմիթ պու հագիգաթ Ուէսթերն բանգիալէրինէ թէֆէվվիզ ֆէթիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմմիսաթ տրը։

ԻԼԱՆ

Նաղ թիւճարընտան էֆթիքիօս էֆէնտինին քիրէճի Բանտէլի զիմմէթինէ Իքինճի Մահքէմէի թիճարէթ իլամը իւլէ ալաճաղը օլան ագճէնին թէսվիյէսի իչուն մէտեունը մէրգումրն էօնտէի թէսարրուֆընտա պուլունան Կալաթատա Սուլթան Պայազիտ մահալլէսինէ Խուրմա սոգաղընտա ալէթ թախմին իքի եիւզ սէքսէն զըրահ ատիգ արա իւզէրինէ մէպնի, չէնրի եիւզ գըրդ զուրուշ իճար կէթիրիր 4 օտա վէ պիր մաթպախ վէ միւշթէմիլաթը սահրէի հավի վէ թահրընտա չէնրի եիւզ էլի զուրուշ իճարա միւթէհմմիլ քիրէճխանէյի վէ արգա թարաֆլարընտա պիր մրգտար պաղչէյի միւհթէվի ալթը միւքէրրէր ալթը նումէրօլը պիր պապ քարկիր խանէնին 88 զըրա 8 բարմագ մահալինին օթուզ ալթը սէհիմ իթիպարը իւլէ տէօրթ սէհիմ վէ 77 զըրա մահալինին նըրքգ հիսսէլէրի թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւն սոնրա մէվզբի միւգաեէաեէ գօնուլճաղընտան, իդիթիրասընա թարիպ օլանլարրն վէ տահա զիեատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին Մահքէմէի Թիճարէթ իճրա տահրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի տահրէի մէղքիւրէտէն իլան օլունուր։

7 աղոստոս 1318

ՄԻԻՐԷՄՄԷԼ

ԳԸՐԱԵԹԸ ՕՍՄԱՆԻԷ

Մահալը ֆիրուխթը «Իրքան քիրիպիպանէսի», Պապը Ալի ճիվարընտա, Համիտիյէ ճատտէսի Ն՝ 66

Սահր գըրաեթլէրին հիչ պիրիսիյլէ գըյաս գապուլ իթմէյէէք տէրէճէտ միւքէմմէլ օլուպ մէքթէպլէրտէ թէտրիս օլունմագ իւզրէ պիլիասսա չօճուգլարրն օգուտլարրնը թէսիլ իւլէ պէրպաէր միւնտէրիճաթրնտան իսթիֆատի քիւլլիյէտէ պուլունմագ իւզրէ թէրթիպ օլունմուշ տրը։ Կայէթ սատէ իպարէլէրէլէ հարֆլարը գալան վէ ինճէ միւրէթթէպ օլարագ գարշըլարընա եենէ այնի ճիւմլէլէր բուգգա հուրուֆաթըյա թէքբար տէրճ օլունմուշ վէ պու սայէտէ չօճուգլարրն գրրսէթլէ պէրպաէր բուգգա եաղըյա եաղըլան իպարէլէրէ ալշմալարընա սուհուլէթ վէրիր։ Իչպու քիթաբը մուֆիտի ուումում մուալլիմ էֆէնտիլէրին թէարիս էլէմէլէրինէ թավսիէ օլունուր։

ՖԻՑԱԹԸ ՊԻՐ ՂՈՒՐՈՒՇ ՏԸՐ

Թաշրատան սրբարրշ գապուլ օլունուր վէ Թօրատն իչթիրա իսէնէլէրէ սքոնթօ իսիլիր։

Ա. ՏԻՐԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, ՃԷԼԱ Պէյ Խան, Թիւ 8

ԱՄԵՆԱՃՈՒ ՄԹԵՐՔ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՃԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅԻՑ

ԱԿՌԱՑ

ԵՒ Ա.ԵԼ.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Լոնտոնի Ս.Ն ԷՏՆ ՍԸՆՍ տան.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և խնամքով։ 10—15

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գասրգիւղ՝ եկեղեցւոյ դիմաց Զըպուքճեան դեղարանը միջատասպան թարմ ու ազդեցիկ փոշի միշտ պատրաստ կը գտնուի գոհացուցիչ գինով։

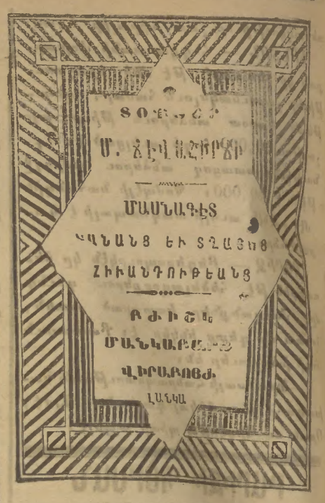

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատընան պէրի կէօսթէրտիյի իսթիդամ վէ տրգգաթատան վէ իհդար օլընան քեսֆէթի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէլէրինէ նիւմունէի իմթիհան օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ տիր. պու յորգգաթ վէ իհթիսամա մունգամ օլան թէճարէթ վէ նէգագֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ պլընաճագ մէվատտրն պայլըճասը տրը. ամմէնին միւսէլլէմի վէ տէվիսիրը ըսմիյէնին տախի մուսատտագ օլսագը իւզրէ պուրատա քէմալը իլեճարիսիր, պու կիպի պիր թէէսխատէ տէլէքլէնմէյ չու խրատէմթը միւսթահսէնէյէ պիր իւլավէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխսինէն չիմտիյէ գասրմիւրաճաաթ իտէն պիրիմիզէ զուէֆ իսաթէկեան մէճճանէն թէտավի թիմտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազգի տախի քեզա պիլա իւճրէթ իթա իտիմէք կիպի էլիսիյար օլընան ֆէտուքեարլըգլար նազարը տրգգաթա տըրնանագ օլուր իսէ, պու էճզախանէնին խթիհսալը մէնֆաաթտան զիյատ հէմճճնինէ խրատթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իսիրմիշ օլսուղը աէրնա թայինին խէրիրէթ չու թատտա օլընան հիմմէթի մասրուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրգգրտա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մրթեպէի իրրազ էյլէմիշ վէ պու եիրմնինճ տէ էրպապը միւրաճաաթը մէճճուտիյէթ վէ էնիսէրինի վէ տիրպպանին տախի խօշնուտախինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէգքիւր էճզախանէտէ բուֆիֆէթ իլէլ վէ էմրպատա քէսպը իսիթիսսը թամ էյլէմիշ մէշչախիրը տիրպպա էլ կիւն էվգաթը մուայէնէտ հազրը պուլունտրգլարը կիպի զիւքիւր ու ինանմէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայինէ խանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտէ պուլունան ալէաթ վէ էտէվթը ֆէնն նիյէ-ինրն միւքէմմէլիյէթի ալպպի իլե եէկեանտ տէխնիմէյէ չայան օլան թանլիսանէ) իսէ ճանիպը ինքիմէք Սէնիյէտէն էվվրաատա տօգուզ սէնի թահսիլ իթիտրիլտիքէն սոնրա ալգ տէֆա օլարագ քիմիակիր տիրօ-մասրնը իրրազ իլէ չէրիմիզէ ամ-տէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը թը-պիէի Ճանանէ քիմիակիր մուալիմլէ-րինտէն Տօքթօր Անմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգգիտտար վէ քիֆայէթինէ թէ-լիմ խրիմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէնը թահլիլաէքի իգգիտտարը պուրանա նա-սրը մալիւմ իսէ, էվվրաատտա ն տ-րէնէ մարուֆ տրը, մուամիլէյի պու-տէնը ինանատա միւհթաճը թահլիլ նէ-նէ վար իսէ, անը քէմալը իրիմիմ-իւլէ պիթթանլիլ աթրպպաեաբ իրնար պինայէն ալէյի աթրպպայի մուամիլէ-հիւմին իչլերինի պիր ֆրաթ տատ-թէսիրլ իթմէքտէ օլսուղը կիպի մրթ-օլան մատէնի նէպպաթի հէր նէվ մ-վատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլ թահլիլ վէ իհդար իթմէքտէ տիր։ 8—8

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՌՆԱՆ

)(254)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՐԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԼԽՈ ՅՈՎՀԱՆՆԻՆ ԿԵԱՆԳԷ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԻԲ.

Կատարեան, երկարօրէն խօսեցաւ Արսէնի հետ, մանրամասնաբար պատմելով անոր թէ, ինչ պարագաներու մէջ յղացած էր այս կրկնակ ամուսնութեան գաղափարը և թէ ի՛նչ մեծ բարեբախտութիւն պիտի ըլլար զաւակներուն համար անանկ ազնիւ ընտանիքի մը հետ խնամութիւն հաստատելը։ Արսէն հօրը ունկնդրելով հանդերձ, կը փութար ժամ առաջ բաժնուիլ անկէ ու անգամ մը Ալիսը տեսնել, անոր բերնէն անձամբ լսելու համար խոստովանութիւնը ամուսնութեան որ գրեթէ անհաւատելի կը թուէր իրեն, մինչեւ այս վարկեանիս։

Իրիկուան՝ անհամբեր վազեց Տագրեաններու բնակարանը բոլորովին յուզուած ու տատամսոտ, երկու օրիորդներ, դեռ երիտասարդին հետ չի խօսած, անոր շարժուձեւերէն կռահեցին որ լաւ էր ամէն բան։ Ալիս փորձեց վայրկեանի մը համար պաղարիւնութիւնը պահել, բոլորովին անտարբերութիւն կեղծելով։ Երկու հարեւոր աղջիկներ առանձին էին, Արսէն մօտեցաւ անոնց ու դողդոջ ձեռքերով նշանածին ձեռքերէն բռնած.

—Իրա՞ւ է, հարցուց քիչ մը պատանեկան անմեղութեամբ։

Ատրինէ կանխեց Ալիսն ու գլխու հաստատական շարժումով մը,

—Ինչո՞ւ սուտ ըլլայ քեռայրս, ըսաւ։

—Երջանի՛կ եմ, երջանի՛կ ե՛մ, կրկնեց Արսէն անբացատրելի հրճուանքով ու Ալիսի իրեն կարկառած ձեռքէն բռնելով առաջին համբոյրը դրոշմեց անոր վրայ։

Ալիս՝ Արսէնի սիրոյն մեծութենէն հմայուեցաւ., երիտասարդին անսեթեւեթ, պարզ, անկեղծ ձեւերը անոր վրայ ալ ազդեցին որ գորովով սեղմելով նշանածին ձեռքերը։

—Մ՚ըչափ երջանիկ պիտի ըլլամ, Արսէն, ըսաւ, քու սիրոյդ առարկան դառնալով, երանի թէ բախտը օգնէր ինձ ու կարենայի երջանկացնել զքեզ ի՛նչպէս որ կը հաւատա։

—Հիմակուընէ իսկ աշխարհի ամենէն երջանիկ նշանածն եմ Ալի՛ս, չեշտեց Նախկին բժիշկցուն, ափին մէջ շոյելով նշանածին փափուկ ձեռքը, քեզի իմ մտս ունենալ, քու մթնոլորտիդ մէջ ապրիլ, կեանքս քեզի հետ կապել, ասկէ աւելի մեծ ի՞նչ երջանկութիւն կ՚սպասէ Արսէն։

Ատրինէ երկու նշանածները առանձին ձգելու փափկանկատութեամբ պահ մը փորձեց խոյս տալ անոնց քովէն, Ալիս զայն վար դնելով,

—Գիտե՛ս Արսէն, ըսաւ, Ատրինէն ալ նշանեցինք։

—Ա՛ն որո՞ւ հետ նշանուեցաւ, հարցուց երիտասարդը հետզհետէ չփոթելով այս անակնկալներէն. Արտաչէ՞ն հետ արդեօք։

—Ձիշդ անոր հետ, բայց ո՞ւրկէ իմացաք։

—Եւ ոչ մէկ տեղէ, այն օրուան անոնց այցելութիւնն ու ձեր հիւրընկալութեան ձեւերը արդէն այնպիսի արդիւնք մը կ՚ենթադրէին. բայց իմ բոլորովին անակնկալ մ՚էր, որուն վրայ բնաւ չէի խորհեր, անարժան սեպելով զիս այս ատիճան բարեբախտութեան մը։

—Ատանկ բացատրութիւններէ կը նեղուիմ Արսէն, ըսաւ Ալիս, մենք երկուքս ալ մէկ գծի վրայ ենք արժանիքի տեսակէտով. ինչպէս նաեւ Ատրինէն ու Արտաչէսը և Հայկուհին ու Վահէն։ Հայրիկները որոշած են, մեր երեք զոյգերուն ալ հարսնիքները միեւնոյն օրը տեղի պիտի ունենան և կը մաղթեմ որ երեքս ալ միեւնոյն սիրով ու սրտով ապրինք իրարու հետ։

Անոնց այս խօսակցութեան պահուն ներս մտաւ Տիկ. Տագրեան ու նշանակալից ժպիտով մը։

—Բարի ես եկեր՝ Արսէն էֆէնտի, ըսաւ, բայց այս այցելութիւնդ սովորական այցելութիւններուն չի նմանիր կոր։

Երիտասարդը առանց պատասխանելու ձեռքն համբուրեց տանտիրուհիին որ փոխադարձաբար ճակատը համբուրելով երիտասարդին,

—Կը չնորհաւորեմ զաւա՛կս, ըսաւ, երջանիկ կենակցութիւն կը մաղթեմ. գիտեմ որ արժանիքի տէր պատուաւոր երիտասարդ ես և գիտես գնահատել Ալիսի արժէքը։

—Շնորհակալ եմ ձեր վստահութենէն, պատասխանեց Արսէն, պիտի ջանամ պարապը չհանել ձեր յոյսերը։

—Ալիսը մեզ չափ կը ճանչնա, սովորական աղջիկներուն չի նմանիր ան, վեհանձն, մեծհոգի և զգայուն է, այս զգացումները իրաւ որ բարձր արժանիքի մը նշաններ են, բայց եթէ իրենց արժանի փայփայանքը չգտնեն, կը փճացնեն կը մաշեցնեն զիրենք կրող հոգին։ Ալիսի հետ կենակցիլը չկրնար բաղդատուիլ ա՛ս ու ա՛ն հարուստին աղջկան հետ ապրելուն. ամէնէն նուրբ ակնարկութիւն մը, թեթեւ անզգուշութիւն մը, անհաշիւ խօսուածք մը անմիջապէս կ՚ազդէ անոր վրայ որ նոյնչափ փափկանկատութիւն կը ցուցնէ դիմացինին նկատմամբ և միշտ կը ջանայ որ կամայ ակամայ վիրաւորանք չպատճառէ ո՛ և է մէկու մը։ Այս պարագաները նկատողութեան առնելով էր որ յօժարեցանք ձեր ամուսնութեան և հաստատապէս գիտեմ որ բաւական խաբուած չենք մեր փեսացուի ընտրութեան մէջ։

—Ապագան պիտի ցուցնէ թէ ո՞րչափ իրաւունք ունիք իմ պատուաւորութեանս վստահելու։

Տիկին Տագրեան առիթէն օգտուելով երկար խրատական մը խօսեցաւ ամուսնական պարտականութեանց նըկատմամբ, միշտ փոխադարձ զիջողութեան ու ներողամտութեան պէտքին վրայ շեշտելով։

Նշանածին տուած այս առաջին այցելութենէն ետք տուն վերադարձաւ Արսէն ուր ընդունեց մօրն ու քրոջը շնորհաւորութիւնները։

Իսկ Հայկուհին որ արդէն երկար ժամանակէ ի վեր կը հեռապուէր վահէի ամուսինն ըլլալու գաղափարին, իրր անակնկալ չընդունեց հօրը տուած աւետիսը, օր մը չէ օր մը կը յուսար այս բախտին արժանանալ, քանի որ բան մը չէր պակսեր իրեն Վահէի նըման երիտասարդ մը հրապուրելու։ Օրիորդը մինակ կը վախնար որ իրմէ զօրաւոր մրցակիցներ կ՚ելլէին դէմ ու կը խլէին ամուսնական թեկնածուն ձեռքէն, ուստի լրացած տեսնելով այս իրողը մեծ չուշ մը առաւ և օգտագործութիւն ցոյց տալ ժամ առալ Վահէն տեսնելու։

Նոյնպէս ալ Արտաչէսի հաղորդուած էր Տագրեաններու հաճութիւնը Ատրինէն իրեն հետ ամուսնացնելու նը-կատմամբ, ինչ որ սեւեռեալ գաղափարն էր արդէն Սրուակեանի տղուն մէկ քանի տարիներէ ի վեր։

(Շարունակելի)